

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
статистики України
28.11.2014 № 372

(зі змінами, затвердженими
наказом Державної служби
статистики України від
23.12.2019 № 433)

**МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ ПОКАЗНИКІВ ДОХОДІВ ТА
РЕСУРСІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ**

Київ – 2014

Державна служба статистики України

Відповідальний за випуск – директор департаменту обстежень домогосподарств Осипова І.І.

Методика розрахунку показників доходів та ресурсів домогосподарств (далі – Методика) визначає методи, алгоритми розрахунків та опис складових показників доходів та ресурсів домогосподарств, що обчислюються за результатами державного статистичного спостереження "Обстеження умов життя домогосподарств", у тому числі концепцію (методологічні засади) показників доходів, що розраховуються країнами Європейського Союзу.

Методика призначена для використання працівниками органів державної статистики всіх рівнів, а також може бути корисною для міністерств, інших органів виконавчої влади, фахівців державних, громадських, наукових організацій та установ, інших зацікавлених користувачів.

Методику підготували фахівці департаменту обстежень домогосподарств Державної служби статистики України:

Осипова І.І. – директор департаменту;

Спесива-Ухова С.В. – заступник директора департаменту;

Пліско К.Ю. – заступник директора департаменту-начальник відділу організаційно-методологічного забезпечення обстеження умов життя домогосподарств.

Методику схвалено Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 16 жовтня 2014 року № 10).

Методику затверджено наказом Державної служби статистики України від 28 листопада 2014 року № 372.

Державна служба статистики України

- адреса: вул. Шота Руставелі, 3, м. Київ, 01601, Україна
- телефони: (044) 287-24-22
- факс: (044) 235-37-39
- електронна пошта: office@ukrstat.gov.ua
- веб-сайт: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Зміст

	Стор.
Передмова	4
Визначення термінів.....	5
Перелік скорочень.....	6
1. Показники доходів та ресурсів домогосподарства, що розробляються для потреб національних користувачів.....	7
2. Показники, гармонізовані з вимогами ЄС.....	10
2.1. Валовий дохід домогосподарства.....	12
2.2. Наявний дохід домогосподарства.....	13
Список використаних джерел.....	16
Додатки.....	17

Передмова

Методика розрахунків показників доходів та ресурсів домогосподарств (далі – Методика) розроблена на виконання Стратегії розвитку державної статистики на період до 2017 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 березня 2013 року № 145-р.

Методика складається з передмови, визначення термінів, двох розділів та переліку використаних джерел. У першому розділі розглянуто методологію розрахунку показників, що розробляються за результатами вибіркового обстеження умов життя домогосподарств для потреб національних користувачів: "Грошовий дохід домогосподарства", "Загальний дохід домогосподарства", "Сукупні ресурси домогосподарства". У другому розділі наведено методологію обчислення показників, гармонізованих з вимогами ЄС у частині показників доходів, що розраховуються за результатами обстеження доходів і умов життя населення в країнах Європейського Союзу (EU-SILC): "Наявний дохід домогосподарства" та "Валовий дохід домогосподарства".

У сучасній міжнародній статистичній практиці питання доходу окремих типів домогосподарств вивчаються із застосуванням різних джерел даних: реєстрів населення, окремих вибірових опитувань або багатоцільових обстежень домогосподарств. Крім того, показники доходів населення також досліджуються в системі національних рахунків.

В Україні на сучасному етапі вивчення питань доходів здійснюється як у системі національних рахунків, так і на базі комплексного вибіркового обстеження умов життя домогосподарств (далі – ОУЖД), що було запроваджене на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 02 листопада 1998 року № 1725 "Про проведення обстеження умов життя у домогосподарствах".

У країнах Європейського Союзу одним з основних інформаційних джерел таких статистичних даних є обстеження доходів і умов життя населення - The EU-Statistics on Income and Living Conditions (далі – EU-SILC). Це обстеження було впроваджено відповідно до базового регламенту (Regulation (EC) No 1177/2003 of the European Parliament and of the Council) [2], підписаного Радою Європи та Європейським парламентом у червні 2003 року.

В EU-SILC збираються два типи річних даних:

- перехресні дані, що стосуються конкретного часу або певного періоду часу (показники доходу, бідності, соціального виключення та інші показники умов життя);
- лонгітюдні дані, що стосуються змін на індивідуальному рівні з плином часу, які фіксуються на основі періодичних обстежень за чотирирічний період. Основним завданням лонгітюдного компонента EU-SILC є забезпечення можливості розрахунку "рівня застійної бідності".

Діюче в цей час ОУЖД передбачає збір даних тільки на перехресній основі.

Методика розроблена з метою подальшої гармонізації ОУЖД з вимогами Євростату в частині визначення показників доходів населення.

Цей документ підготовлено з використанням рекомендацій міжнародних експертів, отриманих у рамках реалізації проекту ЄС Твіннінг "Сприяння

процесам удосконалення Державної служби статистики України з метою покращення її потенціалу та продукції”, а також окремих положень документів, що регламентують систему показників обстеження доходів і умов життя населення в країнах Європейського Союзу (EU-SILC) [1 -4].

Методика призначена для використання працівниками органів державної статистики всіх рівнів. Методика може бути корисною для фахівців міністерств, інших органів виконавчої влади, наукових організацій та установ, які проводять дослідження з питань рівня та умов життя населення, а також для інших зацікавлених користувачів.

Визначення термінів

Валовий дохід домогосподарства (Gross income) (відповідно до EU-SILC [1]) - доходи, отримані протягом певного звітного періоду членами домогосподарства та домогосподарством у цілому, до вирахування податку на доходи фізичних осіб, постійних податків на багатство, обов'язкових внесків на соціальне страхування працівників, але після врахування отриманих трансфертів між домогосподарствами.

Грошовий дохід домогосподарства складається із суми грошових надходжень, одержаних членами домогосподарства у вигляді оплати праці (за винятком податку на доходи фізичних осіб та обов'язкових відрахувань), доходів від підприємницької діяльності та самозайнятості, доходів від власності у вигляді відсотків, дивідендів, продажу акцій та інших цінних паперів, продукції особистого підсобного господарства та продуктів, отриманих у порядку самозаготівель, пенсій, стипендій, соціальних допомог (пільг і субсидій готівкою на оплату житлово-комунальних послуг, електроенергії та палива, компенсаційних виплат за невикористане право на санаторно-курортне лікування, за пільговий проїзд окремих категорій громадян тощо), грошових допомог від родичів та інших осіб та інших грошових доходів.

Загальний дохід домогосподарства складається з грошового та негрошового доходів.

Наявний дохід домогосподарства (Disposable income) (відповідно до EU-SILC [1]) – валовий дохід домогосподарства за вирахуванням податку на доходи фізичних осіб, податків на багатство, обов'язкових внесків на соціальне страхування працівників, сплачених трансфертів між домогосподарствами.

Негрошовий дохід домогосподарства складається з вартості спожитої продукції, отриманої з особистого підсобного господарства (за винятком поточних витрат на її виробництво), у порядку самозаготівель, суми безготівкових пільг і субсидій на оплату житлово-комунальних послуг, електроенергії та палива, а також суми пільг на оплату товарів і послуг з охорони здоров'я, туристичних послуг, путівок на бази відпочинку тощо, на оплату послуг транспорту, зв'язку, вартості подарованих родичами та іншими особами продовольчих товарів.

Сукупні ресурси домогосподарства складаються із загального доходу, використаних заощаджень, надходжень від продажу нерухомості, особистого та домашнього майна, приросту в обстежуваному періоді позик, кредитів, боргів, узятих домогосподарством, а також повернених домогосподарству боргів. Цей показник відображає потенційні ресурси домогосподарства, отримані в обстежуваному періоді, незалежно від джерел їх надходження.

Шкала еквівалентності – система коефіцієнтів, що надаються членам домогосподарства відповідно до їхніх демографічних характеристик і які відображають зменшення мінімально необхідних потреб на одного члена домогосподарства при збільшенні розміру домогосподарства та зміні його складу.

Перелік скорочень

EU-SILC – статистика доходів і умов життя в Європейському Союзі (EU Statistics on Income and Living Conditions)

ОУЖД – обстеження умов життя домогосподарств

ESSPROS – Європейська система інтегрованої статистики соціального захисту

1. Показники доходів та ресурсів домогосподарства, що розробляються для потреб національних користувачів

В ОУЖД для потреб національних користувачів розраховуються такі показники доходів та ресурсів домогосподарства:

- грошовий дохід;
- негрошовий дохід;
- загальний дохід;
- сукупні ресурси.

До складу цих показників не включаються: податок на доходи фізичних осіб і внески на соціальне страхування; кошти, отримані одним членом домогосподарства від іншого (наприклад, дітям на кишенькові витрати), вартість товарів і послуг, наданих безкоштовно з Державного бюджету України, з місцевих бюджетів і некомерційними організаціями, що обслуговують домашні господарства, на охорону здоров'я, освіти тощо.

Загальна схема формування показників "Грошовий дохід", "Загальний дохід" та "Сукупні ресурси"

Оплата праці
+ Дохід від підприємницької діяльності та самозайнятості
+ Дохід від продажу сільськогосподарської продукції
+ Дохід від власності (дивіденди від акцій та інших цінних паперів, відсотки по вкладах, доходи від здачі внайми нерухомості тощо)
+ Пенсії
+ Стипендії
+ Допомоги, пільги, субсидії та компенсаційні виплати, надані готівкою
у тому числі:
допомога по безробіттю
допомога малозабезпеченим сім'ям
допомоги на дітей
субсидії та пільги готівкою на оплату житлово-комунальних послуг, електроенергії та палива
інші
+ Грошова допомога від родичів та інших осіб
+ Аліменти
+ Інші грошові доходи
= Грошовий дохід
Вартість спожитої продукції, отриманої з особистого підсобного господарства та від самозаготівель
+ Пільги та субсидії безготівкові на оплату житлово-комунальних послуг, електроенергії та палива
+ Пільги безготівкові на оплату товарів та послуг з охорони здоров'я, туристичних послуг, путівок на бази відпочинку тощо
+ Пільги безготівкові на оплату послуг транспорту, зв'язку
+ Грошова оцінка допомоги від родичів та інших осіб продовольчими товарами
= Негрошовий дохід

Загальний дохід (сума грошового та негрошового доходів)
+ Використання заощаджень, позики та повернені домогосподарству борги
+ Надходження від продажу нерухомості
+ Надходження від продажу особистого і домашнього майна
= Всього сукупних ресурсів

За даними ОУЖД, агреговані показники, що характеризують дохід або ресурси домогосподарства, обчислюються з використанням як доходів (ресурсів), отриманих кожним членом домогосподарства, так і доходів (ресурсів), які належать домогосподарству в цілому, з урахуванням особливостей складу відповідних показників.

Нижче наведено формули розрахунку таких показників на прикладі показника "загальний дохід домогосподарства":

$$D = \sum_{i=1}^n D_i + D_h, \quad (1.1)$$

де:

D – загальний дохід домогосподарства;

D_i – загальний дохід i -го члена домогосподарства;

D_h – загальний дохід на рівні домогосподарства;

i – порядковий номер члена домогосподарства;

n – кількість членів домогосподарства.

Розрахунок показника D_i здійснюється за формулою:

$$D_i = \sum_{m=1}^{16} D_m, \quad (1.2)$$

де:

D_m – складові загального доходу члена домогосподарства:

1. Заробітна плата у грошовій формі за основним місцем роботи.
2. Компенсаційні виплати, допомоги за основним місцем роботи.
3. Дивіденди (проценти від акцій і вкладів у майно підприємства (установи, організації)) за місцем основної роботи.
4. Заробітна плата в натуральній формі за основним місцем роботи.
5. Заробітна плата на інших роботах у грошовій та натуральній формах.
6. Дивіденди (проценти від акцій і вкладів у майно підприємства (установи, організації)) на інших роботах.
7. Дохід від підприємницької діяльності.
8. Дохід від самостійної трудової діяльності.
9. Оплата праці на інших тимчасових роботах.
10. Пенсії (включаючи виплату заборгованості).
11. Стипендії (включаючи виплату заборгованості).
12. Допомоги по безробіттю.
13. Виплати у зв'язку з припиненням роботи.
14. Виплата заборгованості з заробітної плати за місцем роботи.
15. Виплата заборгованості з заробітної плати за попереднім місцем роботи.

16. Виплата заборгованості з виплати допомог.

17. Інші особисті доходи.

Розрахунок показника D_h здійснюється за формулою:

$$D_h = \sum_{l=1}^{11} D_l, \quad (1.3)$$

де:

D_l – складові загального доходу домогосподарства:

1. Дохід від продажу сільськогосподарської продукції.
2. Дохід від власності (дивіденди від акцій та інших цінних паперів, відсотки по вкладах, доходи від здачі внайм нерухомості тощо).
3. Субсидії та пільги (готівкові та безготівкові) на оплату житлово-комунальних послуг, електроенергії та палива.
4. Пільги безготівкові на оплату товарів і послуг з охорони здоров'я, туристичних послуг, путівок на бази відпочинку тощо.
5. Пільги безготівкові на оплату послуг транспорту, зв'язку.
6. Грошова допомога від родичів та інших осіб.
7. Грошова оцінка допомоги від родичів та інших осіб продовольчими товарами.
8. Аліменти отримані.
9. Доходи неповнолітніх членів домогосподарства (12–16 років), отримані за виконання будь-якої оплачуваної роботи.
10. Вартість спожитої продукції, отриманої з особистого підсобного господарства та від самозаготівель.
11. Інші доходи, отримані домогосподарством.

Розрахунки еквівалентного розміру домогосподарства

При розрахунках середньодушових показників використовується шкала еквівалентності, яка відображає зменшення мінімально необхідних потреб на одного члена домогосподарства при збільшенні розміру домогосподарства та зміні його складу.

Розрахунок показників доходів у еквіваленті на одну умовну особу зумовлений існуванням у домогосподарстві умовно-постійних витрат (плата за житло та паливо, товари тривалого користування тощо), тобто спостерігається так звана економія на розмірі домогосподарства. В основу розрахунку доходів на умовну особу покладено еквівалентну шкалу, що застосовується в національній практиці досліджень питань бідності, за якою першому члену домогосподарства присвоюється коефіцієнт 1, а всім іншим – 0,7 (наприклад, домогосподарство з 3-х осіб має у своєму складі 2,4 умовної особи: $1+0,7+0,7=2,4$) [6].

Еквівалентний розмір домогосподарства E_p можна обчислити за формулою:

$$E_p = 1 + 0,7 * (K_{до} - 1) + 0,7 * K_{д}, \quad (1.4)$$

де:

$K_{до}$ - кількість дорослих осіб у домогосподарстві;

$K_{д}$ - кількість дітей віком до 18 років у домогосподарстві.

Розрахунок еквівалентного загального доходу

Еквівалентний загальний дохід De обчислюється за формулою:

$$De = D / E_p, \quad (1.5)$$

де De - загальний еквівалентний дохід.

2. Показники, гармонізовані з вимогами ЄС

З метою забезпечення відповідності показників доходів, що розраховуються за підсумками ОУЖД, з показниками EU-SILC до національної системи показників, що характеризують надходження доходів та інших ресурсів у домогосподарства, будуть додатково включені показники, що застосовуються у країнах ЄС.

Відповідно до сучасної міжнародної практики до показника "дохід" мають бути включені регулярні надходження, такі як заробітна плата, дохід від індивідуальної трудової діяльності, відсотки та дивіденди, пенсії та інші виплати по соціальному страхуванню, інші отримувані трансферти. Великі та нерегулярні надходження, наприклад у вигляді спадку тощо, визначаються як трансферти капіталу, оскільки вони є одноразовими [5]. Концептуальні рамки визначення поняття "дохід" ґрунтуються на трьох принципах:

- 1) щоб бути включеними до доходів, надходження мають бути очікуваними та надходити регулярно;
- 2) щоб бути включеними до доходів, надходження мають реально вносити вклад у поточний рівень економічного добробуту;
- 3) надходження, що виникли за рахунок вибуття капіталу домогосподарства, мають бути виключені з концепції доходу [7].

Основними показниками, що характеризують доходи домогосподарств і розраховуються за результатами EU-SILC, є:

- валовий дохід домогосподарства (використовується для аналізу складу джерел доходів та порівнянь між країнами ЄС);
- наявний дохід домогосподарства (застосовується в країнах ЄС для розрахунків співставних показників бідності та нерівності).

У додатку 1 до Методики міститься перелік змінних, що стосуються сфери доходів та інших надходжень ресурсів до домогосподарств і які є обов'язковими для подання в Євростат у рамках програми EU-SILC.

Інформація щодо доходів та інших надходжень ресурсів до домогосподарств розробляється в країнах ЄС у цілому за рік, оскільки окремі компоненти доходів мають річну періодичність і більшість прямих податків платяться також за підсумками року.

Усі компоненти доходу мають бути обраховані "брутто" (G), тобто "валовими" та "нетто" (N), або "чистими" (за відрахуванням податку на доходи фізичних осіб, внесків на соціальне страхування тощо).

До компонентів доходу також віднесені соціальні виплати¹, що визначаються як поточні трансферти, отримані домогосподарствами впродовж звітнього року та призначені позбавити їх фінансового тягаря низки ризиків або потреб. Ці виплати здійснюються урядовими одиницями та некомерційними організаціями, що обслуговують домогосподарства через колективно організовані схеми або за межами таких схем. Вони включають вартість виплат та інших фінансових коштів домогосподарствам та окремим особам з метою забезпечити їх підтримку та знизити ризики в певних обставинах, що погіршують їх життя.

Соціальними виплатами, дані про які збираються на індивідуальному рівні, є:

- виплати по безробіттю (PY090G)/(PY090N);
- виплати у зв'язку із похилим віком (PY100G)/(PY100N);
- виплати у зв'язку із втратою годувальника (PY110G)/(PY110N);
- виплати у випадку захворювання (PY120G/PY120N);
- виплати по інвалідності (PY130G/PY130N),
- виплати, пов'язані з отриманням освіти (PY140G/PY140N).

Соціальні виплати не включають:

- виплати, що сплачуються із фондів, до яких реципієнти здійснюють лише добровільні внески, незалежно від його/її роботодавця або уряду (які включаються до "Пенсій, що сплачуються з індивідуальних приватних програм (крім тих, що входять до ESSPROS)" (PY080G)).

Для класифікації соціальних виплат застосовується ESSPROS - класифікація, розроблена в ЄС, що визначає впорядкування соціальних виплат залежно від ризиків або потреб, що можуть призвести до відповідних виплат. "Функції соціального захисту" - це основні цілі, в яких надано ресурси та виплати, незалежно від законодавчого або інституційного підґрунтя.

В ESSPROS визначені такі основні функції соціального захисту (за типами ризиків та потреб) [9,10]:

- Захворювання/Медичне обслуговування.
- Інвалідність.
- Похилий вік.
- Утриманці, що пережили годувальників.
- Сім'я/Діти.
- Безробіття.
- Житло.
- Соціальна ізоляція.

В обстеженні EU-SILC застосовується додаткова функція - освіта.

При визначенні доходу в обстеженні EU-SILC не всі елементи класифікації ESSPROS уключено. Основні відмінності між EU-SILC та ESSPROS:

¹ Соціальні допомоги, охоплені обстеженням EU-SILC, за винятком житлових субсидій, обмежуються грошовою допомогою.

- визначення в EU-SILC соціальних виплат уключає функцію освіти, тоді як ESSPROS її не включає;
- визначення ESSPROS охоплює поточні та капітальні трансферти, тоді як визначення EU-SILC охоплює лише поточні трансферти;
- визначення EU-SILC охоплюють лише грошові допомоги (за винятком житлових субсидій).

2.1. Валовий дохід домогосподарства

Валовий дохід домогосподарства (HY010) обчислюється як [1]:

- ✓ Сума всіх компонентів валового особистого доходу для кожного члена домогосподарства:
  - валовий дохід працівника готівкою або засобами, близькими до готівкових (PY010G);
  - службовий автомобіль (PY021G);
  - валові грошові прибутки або втрати від індивідуальної трудової діяльності (у тому числі роялті) (PY050G);
  - пенсії, що виплачуються з індивідуальних приватних програм пенсійного забезпечення (крім тих, що входять до ESSPROS) (PY080G);
  - виплати по безробіттю (PY090G);
  - виплати у зв'язку із похилим віком (PY100G);
  - виплати у зв'язку із втратою годувальника (PY110G);
  - виплати у випадку захворювання (PY120G);
  - виплати по інвалідності (PY130G);
  - виплати, пов'язані із отриманням освіти (PY140G).
- ✓ Додати компоненти валового доходу на рівні домогосподарства:
  - дохід від здачі в оренду майна або земельної ділянки (HY040G);
  - виплати, пов'язані із сім'єю/дітьми (HY050G);
  - виплати, пов'язані із соціальною ізоляцією, що не віднесені до інших категорій (HY060G);
  - житлові субсидії (HY070G);
  - одержані регулярні грошові трансферти між домогосподарствами (HY080G);
  - відсотки, дивіденди, прибуток від капітальних інвестицій у неінкорпоровані суб'єкти господарювання (HY090G);
  - дохід, отриманий особами у віці до 16 років (HY110G).

Алгоритм розрахунку:

$$HY010 = HY040G + HY050G + HY060G + HY070G + HY080G + HY090G + HY110G + [\text{для всіх членів домогосподарства}](PY010G + PY021G + PY050G + PY080G + PY090G + PY100G + PY110G + PY120G + PY130G + PY140G).$$

Крім того, не включаються до складу агрегованого показника "валовий дохід домогосподарства", але окремо розраховуються такі обов'язкові для подання Євростату змінні:

- вартість товарів, вироблена для власного споживання (HY170G);
- валовий неготівковий дохід працівника (PY020G);
- імпутована рента (HY030G);
- сплачені відсотки за іпотекою (HY100G/HY100N);
- внески роботодавців на соціальне страхування (PY030G);
- додаткові внески роботодавців на соціальне страхування (PY031G);
- внески до індивідуальних приватних програм пенсійного забезпечення (PY035G/PY035N);
- валовий місячний зарібок найманих працівників (PY200G)¹.

2.2. Наявний дохід домогосподарства

Одним з основних показників, що розраховуються за підсумками обстеження EU-SILC, є "наявний дохід домогосподарства". Зазначений показник характеризує максимальну суму, яку домогосподарство може собі дозволити витратити на споживчі товари або послуги протягом звітного періоду без необхідності фінансування цих витрат за рахунок скорочення грошових активів, реалізації інших фінансових або нефінансових активів або за рахунок збільшення своїх зобов'язань [1,8].

Наявний дохід домогосподарства (HY020) обчислюється як:

- ✓ Сума всіх елементів валового особистого доходу для всіх членів домогосподарства:
  - валовий дохід працівника готівкою або засобами, близькими до готівкових (PY010G);
  - службовий автомобіль (PY021G);
  - валові грошові прибутки або втрати від індивідуальної трудової діяльності (у тому числі роялті) (PY050G);
  - пенсії, що виплачуються з індивідуальних приватних програм пенсійного забезпечення (крім тих, що входять до ESSPROS) (PY080G);
  - виплати по безробіттю (PY090G);
  - виплати у зв'язку із похилим віком (PY100G);
  - виплати у зв'язку із втратою годувальника (PY110G);
  - виплати у випадку захворювання (PY120G);
  - виплати по інвалідності (PY130G);
  - виплати, пов'язані із отриманням освіти (PY140G).
- ✓ Плюс елементи валового доходу на рівні домогосподарства:
  - дохід від здачі в оренду майна або земельної ділянки (HY040G);
  - виплати, пов'язані із сім'єю/дітьми (HY050G);
  - виплати, пов'язані із соціальною ізоляцією, що не віднесені до інших категорій (HY060G);
  - житлові субсидії (HY070G);

¹ Для країн, у яких немає інших джерел отримання даних про суму заріботної плати.

- одержані регулярні грошові трансферти між домогосподарствами (НУ080G);
  - відсотки, дивіденди, прибуток від капітальних інвестицій у неінкорпоровані суб'єкти господарювання (НУ090G);
  - дохід, отриманий особами у віці до 16 років (НУ110G).
- ✓ Мінус
- регулярні податки на багатство (НУ120G);
  - сплачені регулярні трансферти у грошовій формі між домогосподарствами (НУ130G);
  - податок на доходи фізичних осіб та внески на соціальне страхування (НУ140G).

Змінна НУ140G уключає податки на дохід, сплачені протягом базисного року доходу, податкові коригування-погашення/надходження, отримані або сплачені впродовж базисного року доходу, та внески на соціальне страхування, сплачені впродовж базисного періоду доходу.

Алгоритм розрахунку:

$$НУ020 = НУ010 - НУ120G - НУ130G - НУ140G.$$

Євростат також рекомендував розраховувати такі показники наявного доходу:

Наявний дохід домогосподарства перед соціальними трансфертами, крім виплат у зв'язку із похилим віком та у зв'язку із втратою годувальника (НУ022), визначається як:

- ✓ Наявний дохід (НУ020);
- ✓ Мінус:
  - виплати по безробіттю (РУ090G);
  - виплати у випадку захворювання (РУ120G);
  - виплати по інвалідності (РУ130G);
  - виплати, пов'язана з отриманням освіти (РУ140G);
  - виплати, пов'язані із сім'єю/дітьми (НУ050G);
  - виплати, пов'зані із соціальною ізоляцією, що не віднесена до інших категорій (НУ060G);
  - житлові субсидії (НУ070G).

Алгоритм розрахунку:

$$НУ022 = НУ040G + НУ080G + НУ090G + НУ110G - НУ120G - НУ130G - НУ140G + [для всіх членів домашнього господарства](РУ010G + РУ021G + РУ050G + РУ080G + РУ100G + РУ110G)$$

Наявний дохід домогосподарства перед соціальними трансфертами, у тому числі виплати у зв'язку із похилим віком та у зв'язку із втратою годувальника (НУ023), визначається як:

- ✓ Наявний дохід (НУ020);
- ✓ Мінус загальна сума трансфертів:
  - виплати по безробіттю (РУ090G),

- виплати у зв'язку із похилим віком (PY100G),
- виплати у зв'язку із втратою годувальника (PY110G),
- виплати у випадку захворювання (PY120G),
- виплати по інвалідності (PY130G),
- виплати, пов'язані з отриманням освіти (PY140G),
- виплати, що відносяться до сімей/дітей (HY050G),
- виплати, пов'язані із соціальною ізоляцією, що не віднесені до інших категорій (HY060G);
- житлові субсидії (HY070G).

Алгоритм розрахунку:

$$HY023 = HY040G + HY080G + HY090G + HY110G - HY120G - HY130G - HY140G + [\text{для всіх членів домашнього господарства}](PY010G + PY021G + PY050G + PY080G)$$

Розрахунки еквівалентного розміру домогосподарства

Для нівелювання впливу розміру та складу домогосподарства під час порівнянь рівня життя (доходів чи витрат) застосовуються шкали еквівалентності. Наразі в країнах ЄС використовується "модифікована шкала ОЕСР", відповідно до якої кожній особі надається певна вага: від 1 першій дорослій особі в домогосподарстві, 0,5 - кожній наступній дорослій особі та 0,3 - кожній дитині у віці до 14 років. Ваги, що надаються кожній особі в домогосподарстві, потім підсумовуються для розрахунку еквівалентного розміру домогосподарства.

Відповідно до "модифікованої шкали ОЕСР" еквівалентний розмір домогосподарства (EQ_{SS}) визначається за формулою:

$$EQ_{SS} = 1 + (0.5 * (HM_{14+} - 1)) + (0.3 * HM_{13-}), \quad (2.1.)$$

де:

HM_{14+} = кількість членів домогосподарства у віці від 14 років і старше;

HM_{13-} = кількість членів домогосподарства віком 13 років або менше.

Розрахунок еквівалентного наявного доходу (EQ_{INCi})

Еквівалентний розмір доходу особи i (EQ_{INCi}) визначається за формулою:

$$EQ_{INCi} = \frac{TDHI}{EQ_{SS}}, \quad (2.2.)$$

де:

$TDHI$ = загальний наявний дохід домогосподарства;

EQ_{SS} = еквівалентний розмір домогосподарства.

У додатку 2 наведено опис показників доходів та ресурсів, передбачених вимогами ЄС щодо обстеження EU-SILC, та показників, що розробляються для потреб національних користувачів, а також опис їх відмінностей від визначень, установлених вимогами ЄС.

Елементи даних "чистого" доходу відповідають елементам "валового" доходу, від яких відраховуються податок на доходи фізичних осіб, внески на соціальне страхування або обидва.

Список використаних джерел

1. Доповідь конференції. Сімнадцята Міжнародна конференція статистиків праці, Женева, 24 листопада-3 грудня 2003 року, Міжнародне бюро праці, Женева - 153с./ Report of the conference. Seventeenth International Conference of Labour Statisticians, Geneva, 24 November-3 December 2003, International Labor Office, Geneva. - 153p.
2. Керівництво і рекомендації користувачам. Європейська інтегрована система статистики соціального захисту (ESSPROSS) - Люксембург, 2012.-207с. / Manual and user guidelines. The European System of integrated Social PROtection Statistics (ESSPROSS) - Luxembourg, 2012.-207p.
3. Керівництво Канберрської групи зі статистики доходів домогосподарств, Друга версія, - Нью-Йорк і Женева, Організація Об'єднаних Націй, 2011-208с. / Canberra Group Handbook on Household Income Statistics, Second Edition. - New York and Geneva, United Nations, 2011. - 208p.
4. Методика обробки результатів державного вибіркового обстеження умов життя домогосподарств, затверджена наказом Держкомстату від 31.10.2011 № 278.
5. Методологічне керівництво та опис цільових показників статистики доходів і умов життя Європейського Союзу (версія Вересень 2013) / Methodological Guidelines and Description of EU-SILC Target Variables (Version September 2013).
6. Методологічні положення щодо складання допоміжних (сателітних) рахунків соціального захисту в Україні, затверджені наказом Держкомстату від 15 лютого 2010р. № 56.
7. Регламент Комісії (ЄС) № 1177/2003 Європейського парламенту і Ради від 16 червня 2003 року / Commission Regulation (EC) No 1177/2003 of the European Parliament and of the Council of 16 June 2003.
8. Регламент Комісії (ЄС) № 1980/2003 від 21 жовтня 2003, застосування Регламенту (ЄС) № 1177/2003 Європейського парламенту і Ради, що стосується статистики доходів та умов життя Європейського Союзу (EU-SILC) відносно визначень та оновлених визначень / Commission Regulation (EC) No 1980/2003 of 21 October 2003, implementing Regulation (EC) No 1177/2003 of the European Parliament and of the Council concerning Community statistics on income and living conditions (EU-SILC) as regards definitions and updated definitions.
9. Регламент Комісії (ЄС) № 1983/2003 від 7 листопада 2003 року, застосування Регламенту (ЄС) № 1177/2003 Європейського парламенту та Ради, що стосується статистики доходах і умов життя (EU-SILC) відносно списку цільових первинних змінних / Commission Regulation (EC) No 1983/2003 of 7 November 2003, implementing Regulation(EC) No 1177/2003 of the European Parliament and of the Council concerning Community statistics on income and living conditions (EU-SILC) as regards the list of target primary variables.
10. Система национальных счетов, 2008 (розділ 8.25, стор. 181). Комиссия Европейских сообществ, МВФ, ОЭСР, ООН, Всемирный банк, Нью-Йорк, 2009.

[Электронный ресурс]. Режим доступа:
<http://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/sna2008.asp>.

**Список змінних, обов'язкових для подання Євростату, в частині
характеристики доходів та інших джерел надходжень ресурсів у
домогосподарство**

Дані по домогосподарству (H-FILE)

- HY010:** Загальна сума валового доходу домогосподарства
HY020: Загальна сума наявного доходу домогосподарства
HY022: Загальна сума наявного доходу домогосподарства до отримання соціальних трансфертів, окрім пенсій по старості та допомоги у зв'язку із втратою годувальника
HY023: Загальна сума наявного доходу домогосподарства до отримання соціальних трансфертів, в тому числі пенсії за віком та допомоги у зв'язку із втратою годувальника
HY030: Імпутована рента
HY040G/HY040N: Дохід від здачі в оренду майна або землі
HY090G/HY090N: Відсотки, дивіденди, прибуток від капітальних інвестицій в неінкорпоровані суб'єкти господарювання
HY 050G/HY050N: Допомоги на сім'ю/дітей
HY060G/HY060N: Допомоги, пов'язані з соціальною ізоляцією, не віднесені до інших категорій
HY070G/HY070N: Житлові допомоги
HY080G/HY080N: Одержані регулярні готівкові перекази між домогосподарствами
HY081G/HY081N: Одержані аліменти (обов'язкові + добровільні)
HY100G/HY100N: Сплачені відсотки за іпотекою
HY110G/HY110N: Доходи, отримані особами у віці до 16 років
HY120G/HY120N: Регулярні податки на багатство
HY130G/HY130N: Сплачені регулярні грошові перекази між домогосподарствами
HY131G/HY131N: Сплачені аліменти (обов'язкові + добровільні)
HY140G/HY140N: Податок на доходи фізичних осіб і внески на соціальне страхування
HY145N: Повернення/одержання податкових коригувань
HY170G/HY170N: Вартість товарів, вироблених для власного споживання

Дані по особі, яка входить до складу домогосподарства (P-FILE)

- PY010G/PY010N:** Дохід працівника готівкою або засобами, близькими до готівкових
PY020G/PY020N: Неготівковий дохід працівника
PY021G/PY021N: Службовий автомобіль
PY030G: Внески роботодавця на соціальне страхування
PY031G: Додаткові внески роботодавця на соціальне страхування
PY035G: Внески до індивідуальних приватних програм пенсійного забезпечення;
PY050G/PY050N: Грошові прибутки або втрати від індивідуальної трудової діяльності
PY080G/PY080N: Пенсії, що виплачуються з індивідуальних приватних програм пенсійного забезпечення;
PY090G/PY090N: Допомога по безробіттю
PY100G/PY100N: Допомога у зв'язку із похилим віком
PY110G/PY110N: Допомога у зв'язку із втратою годувальника
PY120G/PY120N: Допомога у випадку захворювання
PY130G/PY130N: Допомога по інвалідності
PY140G/PY140N: Допомога, пов'язана з отриманням освіти
PY200G: Валовий місячний заробіток найманих працівників

<i>Код змінної EU-SILC</i>	<i>Назва та опис показників доходів та ресурсів, передбачених вимогами ЄС щодо обстеження EU-SILC</i>	<i>Назва та опис показників доходів та ресурсів, що розробляються для потреб національних користувачів, та опис відмінностей від визначень EU-SILC</i>
HY030G/ HY030N	<p>Рівень домогосподарства</p> <p>Імпутована рента Імпутована рента розраховується один раз на рік. Імпутована рента означає значення, що його необхідно умовно обчислити для всіх домогосподарств, що не звітують про сплату повної ренти, оскільки вони є власниками або проживають у засобах розміщення, орендованих за ціною, нижчою від ринкової ціни, або засіб розміщення надається безкоштовно. Імпутована рента оцінюється лише для тих помешкань (та інших будівель, наприклад, гаража), що використовуються домогосподарствами як основне місце проживання. Значення, що обчислюється умовно, має бути еквівалентним ринковій ренті, що сплачується за подібні помешкання, за вирахуванням будь-якої фактично сплаченої ренти (у випадку, якщо засіб проживання орендується за ціною, нижчою від ринкової ціни), за вирахуванням будь-яких витрат на поточний або косметичний ремонт, що його здійснюють власники, що проживають у домогосподарстві, що його зазвичай здійснюють орендодавці. Не включається вартість опалення, води, електрики тощо. Вартість ремонту, що призводить до поліпшення або усунення суттєвих проблем помешкання, також виключено. Амортизацію (споживання основного капіталу) не потрібно враховувати, оскільки її буде компенсовано або замінено змінами ринкової вартості помешкань. Ці останні не охоплюються обстеженням EU-SILC.</p>	<p>-</p> <p>У рамках ОУЖД після розробки окремої методики показник "імпутована рента" буде щорічно обраховуватися на основі регресійної моделі, побудованої з використанням методу стратифікації (усі домогосподарства будуть розподілені на 4 страти: м.Київ, інші великі міста, малі міста та сільська місцевість).</p>

	<p>Ринкова рента – це рента, що сплачується за право користуватися немебльованим приватним помешканням, за винятком плати за опалення, воду, електрику тощо.</p> <p>Імпутована рента розраховується один раз на рік і тільки для основного житла домогосподарства.</p> <p>Існує декілька методів оцінки "валової"¹ імпутованої ренти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Метод регресії/стратифікації на основі фактичної орендної плати. 2. Метод вартості користування, побудований на оцінках втрат за вартість домоволодіння, за рахунок відмови від можливості інвестувати у фінансові активи, з яких створюються реальні потоки доходу у формі доходу від відсотків та дивідендів. 3. Метод самооцінки (суб'єктивна рента). 4. Метод адміністративної оцінки у податкових цілях. <p>З метою порівнянності серед країн рекомендовано використовувати метод регресії/стратифікації. Значення самостійної оцінки, що використовується як пряма оцінка значення ринкової ціни помешкання, не є прийнятним. Метод, що використовується для податкових цілей, зазвичай є неадаптованим.</p> <p>Метод регресії/стратифікації побудований на оцінці ринкової ренти з використанням належних економетричних моделей/критеріїв стратифікації, що враховують наявні дані про ринок приватної ренти. Джерелом може бути підвибірка орендарів, які сплачують повну ренту, обстеження або будь-які інші надійні зовнішні джерела.</p> <p>Загальними для всіх моделей рекомендовано застосувати змінні щодо типу місцевості проживання, розміру помешкання (у квадратних метрах та кількість кімнат), наявності у житлі зручностей. Моделі оцінювання мають передбачати середню ринкову ренту з урахуванням фізичних характеристик помешкання. Якість моделі має бути оцінена щодо її здатності відповідати справжньому розподілу ринкової ренти подібних помешкань. Використання суб'єктивної ренти як змінної не виключається. У такому випадку модель виявиться моделлю для виправлення суб'єктивної ренти.</p>	
--	---	--

¹ Тобто перед вирахуванням витрат власника на обслуговування та поточний ремонт

HY040G/ HY040N	<p>Дохід від здачі в оренду майна або земельної ділянки Дохід від оренди майна або земельної ділянки означає дохід, отриманий упродовж звітного періоду, від оренди майна (наприклад, надходження від мешканців або квартирантів, оренди від земельної ділянки) після відрахування витрат, наприклад, погашення відсотків по іпотечному кредиту, поточного ремонту, обслуговування, страхування та інших витрат.</p>	<p>Дохід від власності (дивіденди від акцій та інших цінних паперів, відсотки по вкладах, доходи від здачі внайми нерухомості тощо). Опис показника відповідає визначенням двох показників у EU-SILC і вміщує: - дохід від здачі внайми власності (крім земельної ділянки) або нерухомого майна; - дохід від здачі в оренду земельної ділянки; - дивіденди від акцій та інших цінних паперів, відсотки по вкладах. Зміст статистичного формуляра Форма № 5-ОУЖД дозволяє виокремити показники, аналогічні передбаченим у EU-SILC.</p>
HY090G/ HY090N	<p>Відсотки, дивіденди, прибуток від капітальних інвестицій у неінкорпоровані суб'єкти господарювання Відсотки, дивіденди, прибуток від капітальних інвестицій у неінкорпороване підприємство означають суму відсотків, отриманих від активів, наприклад, банківських рахунків, депозитних сертифікатів, облігацій тощо, дивідендів та прибутків від капітальних інвестицій у підприємницьку діяльність без створення юридичної особи, при здійсненні якої особа не працює, отримані впродовж звітного періоду (за вирахуванням понесених витрат).</p>	<p>Зміст статистичного формуляра Форма № 5-ОУЖД дозволяє виокремити показники, аналогічні передбаченим у EU-SILC.</p>
HY050G/ HY050N	<p>Виплати сім'ям/дітям Виплати сім'ям/дітям охоплюють допомоги, що: ▪ надають фінансову підтримку домогосподарствам у вихованні дітей¹; ▪ надають фінансову допомогу особам, які підтримують іншу рідню, крім дітей Ця група виплат уключає: ▪ допомогу з метою підтримання доходу у випадку народження дитини: виплати у фіксованому розмірі або залежно від заробітку, щоб компенсувати батькам втрату заробітку через відсутність на роботі у зв'язку із народженням дитини впродовж певного періоду до та/або пологів або у зв'язку із усиновленням або удочерінням; ▪ допомога при народженні дитини: допомога, що зазвичай сплачується одноразово або в розстрочку у випадку народження дитини або усиновлення або удочеріння;</p>	<p>Допомоги на дітей Показник уключає такі допомоги: ▪ при народженні дитини; ▪ по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку ; ▪ на дітей самотнім матерям; ▪ на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування; ▪ інші соціальні виплати (тимчасова державна допомога дитині, батьки якої ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме; грошова оцінка вартості безкоштовного харчування в шкільній їдальні, інші допомоги у вигляді продуктів харчування, інших товарів та послуг тощо).</p>

¹ Допомоги, що виплачуються разом із заробітною платою, на виховання дітей, уключаються до HY050

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ відпустка по нагляду за дитиною: допомога, що сплачується матері або батьку у випадку переривання професійної діяльності або скорочення робочого часу з метою виховання дитини, як правило, молодшого віку; ▪ допомога на утримання сім'ї або дитини: періодичні виплати членам домогосподарств із дітьми-утриманцями на покриття витрат, пов'язаних із вихованням дітей; ▪ аліменти або допомоги, що сплачуються урядом (центральним або місцевим), якщо чоловік або жінка з певних причин не виплачують аліменти/допомогу на дитину; ▪ інші грошові допомоги: допомоги, що сплачуються незалежно від допомоги на сім'ю з метою підтримки домогосподарства та покриття певних витрат, наприклад, витрат, що виникають із певних потреб сімей з одним із батьків або сімей з дітьми-інвалідами. Ці допомоги можуть сплачуватися періодично або одноразово. <p>До таких допомог не включаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ виплати роботодавців працівникам замість заробітної плати через соціальні фонди у випадку декретної відпустки, якщо такі виплати не можна окремо та чітко визначити як соціальну допомогу (Ці виплати включаються до "валового доходу працівника у готівковій формі або близькій до готівкової" (PY010G)); ▪ додаткові виплати роботодавців працівникам за рахунок соціальних фондів додатково до допомоги у випадку декретної відпустки, коли такі виплати не можна окремо та чітко ідентифікувати як соціальну пільгу (ці виплати включаються до «валового доходу працівника у готівковій формі або близькій до готівкової» (PY010G)). 	<p>Відмінність з EU-SILC: включення допомог, отриманих у вигляді продуктів харчування, інших товарів та послуг.</p>
<p>HY060G/ HY060N</p>	<p>Виплати особам або сім'ям, які належать до групи соціальної ізоляції, що не відноситься до інших категорій</p> <p>Соціальні пільги у функції "соціальна ізоляція" означають підтримку "соціально ізольованих" або "осіб, схильних до ризику соціальної ізоляції". Незважаючи на загальний характер, цільовими групами (серед іншого) можуть бути малозабезпечені, мігранти, біженці, наркомани, алкоголіки, жертви злочинного насильства.</p>	<p>Допомога малозабезпеченим сім'ям - це державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям, яка щомісячно надається сім'ям, які з поважних або незалежних від них причин мають середньомісячний сукупний дохід, нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї.</p>

	<p>Ця група виплат уключає:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ підтримку доходу: періодичні виплати особам з недостатніми ресурсами. Умови для надання допомоги можуть відноситися не лише до особистих ресурсів, але й до національності, місцепроживання, віку, можливості працювати та статусу сім'ї. Допомога може мати обмежену або необмежену тривалість; вона може виплачуватися особі або сім'ї центральним урядом або органами місцевого врядування; ▪ інші грошові допомоги: підтримка знедоленим або вразливим особам з метою подолання бідності або надання допомоги у складних ситуаціях. Ці допомоги можуть сплачуватися приватними неприбутковими організаціями. <p>До цього типу виплат не відносяться:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ пенсії для осіб, які брали участь у Національному Опорі. Ці пенсії відносяться до "Допомоги у зв'язку із похилим віком". Будь-яка особа, яка є достатньо літньою, щоб перебувати в опорі, має бути старше 70 років. 	<p>Інші соціальні допомоги включають допомоги, що надаються на підставі рішень уряду у зв'язку зі стихійним лихом, аваріями та катастрофами місцевими органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, профспілками, фондом соціального страхування, благодійними фондами та іноземними державами. До інших видів допомог також відносяться: виплати особам, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС; допомога сім'ям осіб, які загинули при виконанні службових обов'язків; допомога на поховання; допомога по догляду за інвалідами, особами похилого віку; грошові компенсаційні виплати за невикористане право на санаторно-курортне лікування, за пільговий проїзд окремих категорій громадян тощо.</p> <p>Опис двох показників відповідає визначенню одного показника в EU-SILC.</p> <p>Відмінність із EU-SILC: включення допомог інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам (EU-SILC відносяться до "Допомоги по інвалідності").</p>
<p>HY070G/ HY070N</p>	<p>Житлові субсидії</p> <p>Це надходження від державних органів для допомоги домогосподарствам сплачувати вартість житла. Істотним критерієм для призначення житлової субсидії є перевірка забезпеченості домогосподарства засобами до існування з метою надання допомоги.</p> <p>Ця група допомог уключає:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ допомогу на сплату орендної плати: поточний трансфер, що надається державними органами тимчасово або на довгостроковій основі для допомоги при сплаті вартості оренди після перевірки орендаря щодо його забезпеченості засобами до існування; ▪ допомога власникам житла: трансфер, що надається державними органами власникам житла з метою зменшення житлових витрат після їх перевірки щодо забезпеченості засобами до існування: на 	<p>Субсидії та пільги готівкою на оплату житлово-комунальних послуг, електроенергії та палива – це знижки в оплаті домогосподарств житлово-комунальних послуг і електроенергії, грошові виплати на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного палива.</p> <p>Пільги та субсидії безготівкові на оплату житлово-комунальних послуг, електроенергії та палива – сума грошових нарахувань відповідно до відсотків пільг на оплату житла, комунальних продуктів та послуг, які надаються різним категоріям населення (інвалідам, учасникам Великої</p>

	<p>практиці це часто означає надання допомоги з метою виплати іпотечного кредиту та/або відсотків.</p> <p>До цього типу допомог не включаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ соціальна житлова політика, організована через податкову систему (тобто, податкові пільги); ▪ усі капітальні трансфери (зокрема інвестиційні субсидії). 	<p>Вітчизняної війни, учасникам бойових дій, багатодітним сім'ям, учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС тощо), сума нарахованих безготівкових субсидій на оплату житла, комунальних продуктів і послуг.</p> <p>Опис двох показників відповідає визначенню одного показника в EU-SILC.</p>
<p>HY080G/ HY080N</p>	<p>Одержані регулярні трансфери між домогосподарствами у грошовій формі</p> <p>Це регулярні грошові суми, одержані впродовж звітного періоду від інших домогосподарств або осіб, навіть якщо вони здійснюються регулярно раз на рік, для регулярного фінансування витрат на споживання.</p> <p>Трансфери між домогосподарствами мають бути:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ регулярними, тобто надходження трансфертів мають бути певною мірою передбачуваними або такими, що на них можна покладатися; ▪ поточними, тобто доступними для споживання впродовж звітного періоду. <p>Визначення "регулярний" не означає "точний" час і не потребує періодичності, а також може означати дві різні часові рамки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • річна сума, отримана кожного року або протягом декількох років; або • періодичні надходження (наприклад, щомісячно) впродовж короткого періоду в межах звітного періоду (наприклад, семестр). <p>Ця група надходжень уключає:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ обов'язкові аліменти та допомогу на дитину; ▪ добровільні аліменти та допомогу на дитину, що сплачуються на регулярній основі; ▪ регулярну грошову допомогу від інших осіб, крім членів домогосподарств; ▪ регулярну грошову допомогу від домогосподарств в інших країнах. <p>Не відносяться до таких надходжень:</p>	<p>Грошова допомога від родичів та інших осіб - це гроші, отримані в подарунок від родичів, знайомих, інших осіб.</p> <p>Відмінності з EU-SILC: до складу цього показника включені як регулярні, так і нерегулярні грошові допомоги від родичів та інших осіб.</p> <p>Крім того, до показника не включені аліменти на дитину, які є окремим показником "Аліменти одержані". Разом з тим для цілей гармонізації з EU-SILC останній може додаватися до показника "Грошова допомога від родичів та інших осіб".</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ безкоштовне або субсидоване житло, що надається іншими домогосподарствами (включаються до "Імпутованої ренти" (HY030G)); ▪ спадщина та інші капітальні трансферти, тобто трансферти, одержані від інших домогосподарств, що їх домогосподарства-респонденти не розглядають як такі, що повністю доступні для споживання впродовж звітного періоду; ▪ подарунки та інші великі одноразові та неочікувані готівкові потоки, наприклад, одноразові суми на придбання автомобіля, будинку або збереження для довгострокового споживання (більше 1 року); ▪ аліменти або допомоги, що сплачуються центральним урядом або місцевими органами самоврядування, якщо чоловік або жінка з певних причин не виплачують аліменти/допомогу на дитину. Суму, що її сплачує уряд, необхідно обліковувати як допомогу на сім'ю (змінна HY050). 	
HY081G/ HY081N	<p>Одержані аліменти (обов'язкові + добровільні) Ці трансферти між домогосподарствами мають бути регулярними та поточними (див. пояснення для HY080). Ця група надходжень уключає:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ обов'язкові аліменти та допомогу на дитину; ▪ добровільні аліменти та допомогу на дитину, що одержуються на регулярній основі; <p>Аліменти стосуються надходжень для дітей та колишніх жінок/чоловіків у межах країни або з-за кордону. Не відносяться до таких надходжень:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ регулярна грошова допомога (крім аліментів) від інших осіб, крім членів домогосподарств; ▪ регулярна грошова допомога (крім аліментів) від домогосподарств в інших країнах; ▪ безкоштовне або субсидоване житло, що надається іншими домогосподарствами (включається до «Імпутованої ренти» (HY030G)); ▪ спадщина та інші капітальні трансферти, тобто трансферти, одержані від інших домогосподарств, що їх домогосподарства- 	<p>Аліменти одержані</p> <p>на утримання неповнолітніх дітей, батьків похилого віку тощо. Також по цій статті враховуються допомоги, які виплачуються органами соціального забезпечення під час розшуку батьків, які ухиляються від сплати аліментів.</p> <p>Опис показника відповідає визначенню в EU-SILC.</p>

	<p>респонденти не розглядають як такі, що повністю доступні для споживання впродовж звітнього періоду;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ подарунки та інші великі одноразові та неочікувані готівкові потоки, наприклад, одноразові суми на придбання автомобіля, будинку або збереження для довгострокового споживання (більше 1 року); ▪ аліменти або допомоги, що сплачуються центральним урядом або місцевими органами самоврядування, якщо чоловік або жінка з певних причин не виплачують аліменти/допомогу на дитину. Суму, що її сплачує уряд, необхідно обліковувати як допомогу на сім'ю (змінна НУ050). 	
<p>НУ100G/ НУ100N</p>	<p>Виплата відсотків за іпотечним кредитом Це загальні валові суми (перед вирахуванням податкового кредиту або податкової знижки) відсотків, виплачених упродовж звітнього періоду за іпотечний кредит за житло, що є основним місцем проживання домогосподарства. Не відносяться до таких виплат:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ будь-які інші виплати за кредитом, відсотків або тіла кредиту, що здійснюються одночасно, наприклад, страхування погашення заборгованості або страхування житлових приміщень та страхування домашнього майна; ▪ виплати за кредитом для отримання грошей для покращання житлових умов (наприклад, ремонт, реконструкція, обслуговування тощо) або для цілей, не пов'язаних із житлом. ▪ погашення основної суми кредиту. 	<p>Інші грошові витрати (домогосподарства в цілому) Відмінність з EU-SILC: крім виплати відсотків за іпотечним кредитом, до складу цього показника також уключені витрати на купівлю великої рогатої худоби, коней та багаторічних насаджень для особистого підсобного господарства та інші грошові витрати, не віднесені до інших видів витрат.</p>
<p>НУ110G/ НУ110N</p>	<p>Дохід, одержаний особами у віці до 16 років Це валовий дохід, одержаний усіма членами домогосподарства у віці до 16 років упродовж звітнього періоду. Не відносяться до таких доходів:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ трансферти між членами домогосподарства; ▪ дохід, що обліковується на рівні домогосподарства (тобто змінні НУ040G, НУ050G, НУ060G, НУ070G, НУ080G та НУ090G). 	<p>Оплата праці До показника включаються: заробітна плата, премії, інші винагороди, виплати і допомоги, отримані за основним і додатковими місцями роботи як у грошовій, так і в натуральній формах оплати (за винятком податку на доходи фізичних осіб та інших утримань відповідно до чинного законодавства). Відмінність з EU-SILC: крім доходу, одержаного особами у віці до 16 років, до складу цього показника</p>

		<p>також включені доходи інших членів домогосподарства у вигляді заробітної плати, премій, інших винагород, виплат і допомог, отриманих за основним і додатковими місцями роботи як у грошовій, так і в натуральній формах.</p> <p>Зміст статистичного формуляра Форма № 5-УЖД дозволяє виокремлювати показник, аналогічний EU-SILC.</p>
<p>HY120G/ HY120N</p>	<p>Регулярні податки на багатство</p> <p>Це податки, що періодично сплачуються власниками на володіння або використання землі або будівель, а також поточні податки на чисте багатство та інші активи (ювелірні вироби, інші зовнішні ознаки багатства). Регулярні податки на багатство сплачуються протягом звітного періоду.</p> <p>Вони включають будь-які відсотки, що нараховуються на заборгованість із податків, що підлягають сплаті, та будь-які штрафи, накладені податковими органами, що сплачуються впродовж звітного періоду.</p> <p>Не відносяться до таких податків:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ періодичні податки, наприклад, податок на спадщину, збір на спадщину або податки на подарунки за життя; ▪ податки, нараховані на володіння майном, землею або нерухомістю, якщо ці володіння використовуються як основа для оцінювання доходу їх власників (ці податки включено до "Податки на доходи фізичних осіб та внески на соціальне страхування" (HY140G)); ▪ податки на земельну ділянку, будівлі або інші активи, що належать підприємствам або орендуються ними та використовуються ними для виробництва (ці податки вважаються податками на виробництво, і вони віднімаються з ринкового випуску продукції доходу від самостійної зайнятості для побудови елемента "Валовий грошовий дохід або втрати від самостійної зайнятості (у тому числі роялті)" (PY050G). 	<p>-</p>

<p>HY130G/ HY130N</p>	<p>Сплачені регулярні трансферти між домогосподарствами у грошовій формі Це регулярні (навіть якщо один раз на рік) грошові суми, сплачені домогосподарствами із своїх доходів іншим домогосподарствам упродовж звітного періоду. Трансферти між домогосподарствами мають бути:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ регулярними, тобто виплати трансфертів мають бути певною мірою передбачуваними або такими, що на них можна покладатися; ▪ поточними, тобто з доходу за звітний період. <p>Визначення «регулярний» не означає "точний" час і не потребує періодичності, а також може означати дві різні часові рамки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • річна сума, сплачена кожного року або протягом декількох років; або • періодичні виплати (наприклад, щомісячно) впродовж короткого періоду в межах звітного періоду (наприклад, семестр). <p>Сплачені регулярні трансферти між домогосподарствами у грошовій формі включають:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ обов'язкові аліменти та допомогу на дитину; ▪ добровільні аліменти та допомогу на дитину, що сплачуються на регулярній основі; ▪ регулярну грошову допомогу іншим особам, крім членів домогосподарства; ▪ регулярну грошову допомогу домогосподарствам в інших країнах. <p>Не відносяться до таких виплат:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ капітальні трансферти; ▪ гроші, взяті із заощаджень. 	<p>Грошова допомога родичам, іншим особам</p> <p>показник уключає грошову допомогу та допомогу продуктами харчування, які вироблені в особистому підсобному господарстві (у грошовій оцінці за цінами купівлі), родичам та іншим особам, а також благодійні пожертви.</p> <p>Відмінності з EU-SILC: до складу цього показника включені як регулярні, так і нерегулярні грошові допомоги родичам та іншим особам.</p> <p>Крім того, до показника не включені аліменти на дитину, які є окремим показником "Аліменти сплачені". Разом з тим для цілей гармонізації з EU-SILC останній може додаватися до показника "Грошова допомога родичам та іншим особам".</p>
<p>HY131G/ HY131N</p>	<p>Сплачені аліменти (обов'язкові + добровільні) Аліменти, як трансферти між домогосподарствами, мають бути регулярними та поточними (див. пояснення для HY130). Аліменти включають:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ обов'язкові аліменти та допомогу на дитину; 	<p>Аліменти сплачені</p> <p>- це аліменти (обов'язкові та добровільні) на утримання неповнолітніх дітей та батьків похилого віку.</p> <p>Опис показника відповідає визначенню в EU-SILC.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ добровільні аліменти та допомогу на дитину, що сплачуються на регулярній основі. <p>Аліменти стосуються виплат для дітей та колишніх жінок/чоловіків у межах країни або з-за кордону.</p> <p>Не відносяться до таких виплат:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ регулярна грошова допомога (крім аліментів) іншим особам, крім членів домогосподарств; ▪ регулярна грошова допомога (крім аліментів) домогосподарствам в інших країнах; ▪ капітальні трансферти; ▪ гроші, взяті із заощаджень. 	
<p>НУ140G/ НУ140N</p>	<p>Податок на доходи фізичних осіб та внески на соціальне страхування</p> <p>Податок на доходи фізичних осіб - це податки на дохід, прибуток та приріст капіталу, що нараховуються на фактичний або передбачуваний дохід фізичних осіб, домогосподарств або податкових одиниць. Вони включають податки, що нараховуються на майно, земельні ділянки або нерухомість, коли такі володіння використовуються як основа для оцінювання доходу їх власників. Також ураховуються податки, що сплачуються з пенсій, отримуваних з індивідуальних приватних програм пенсійного забезпечення (крім тих, що відносяться до ESSPROS).</p> <p>Податок на доходи фізичних осіб уключає:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ податки на доходи фізичних осіб, домогосподарств або податкових одиниць (дохід від зайнятості, майна, підприємницької діяльності, пенсій тощо), у тому числі податки, що утримуються роботодавцями, інші податки за джерелами доходів та податки на дохід власників неінкорпорованих підприємств, що сплачуються впродовж звітного періоду; ▪ як виняток, держави-члени ЄС, що використовують дані з реєстрів, та інші держави-члени ЄС, для яких це є найбільш прийнятним способом, можуть звітувати про податки на «отриманий дохід» упродовж звітного року, якщо це несуттєво впливає на порівнянність; 	-

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ податкові відшкодування, отримані впродовж звітного періоду, що відносяться до податків, сплачених на дохід, отриманий упродовж звітного періоду, або на дохід, отриманий упродовж попередніх років. Це значення враховується з метою зменшення сплачених податків; ▪ будь-які відсотки, що нараховуються на заборгованість із податкових зобов'язань, та будь-які штрафи, накладені податковими органами. <p>Не відносяться до таких податків:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ збори, що сплачуються за полювання, відстріл та рибну ловлю. <p>Внески на соціальне страхування - це внески працівників, самозайнятих осіб та (якщо це має відношення до таких груп) безробітних, пенсіонерів, сплачені впродовж звітного періоду до урядових установ або до фондів соціального страхування роботодавців.</p>	
HY145N	<p>Повернення/надходження податкових коригувань - це грошові суми, сплачені/отримані від податкових органів, за результатами порівнянь сум податків, сплачених за джерелами доходів, із податками, сплаченими на загальний дохід, отриманий для «податкової одиниці».</p> <p>Якщо сплачена наперед «податковою одиницею» сума податків перевищує суму податків, що відповідає отриманому доходу, податкові органи відшкодовують гроші податковій одиниці. Ці відшкодування можуть відноситися до податків, сплачених на доходи, отримані впродовж звітного періоду, або для доходу, отриманого впродовж попередніх років.</p> <p>Якщо сплачена наперед «податковою одиницею» сума податків є меншою від суми податків, що відповідають отриманому доходу, тоді «податкова одиниця» має сплатити додаткову суму податків (податкове коригування) податковим органам.</p> <p>Ця змінна заповнюється, коли країна обліковує лише "чистий" дохід на рівні елементу. Якщо на рівні елементу збираються "валові" доходи або деякі їх елементи, а інші – за відрахуванням податків, коригування включаються загалом у змінній HY140G.</p>	<p>Інші грошові надходження (особи, яка входить до складу домогосподарства)</p> <p>Відмінність з EU-SILC: до складу цього показника, крім сум, повернених домогосподарству у зв'язку з перерахунком завищеного податку на доходи фізичних осіб, входять доходи, отримані від посередництва; виграші в лотерею; кошти, отримані в спадщину; компенсаційні виплати репресованим і депортованим до Німеччини під час Другої світової війни; відшкодування в судовому порядку матеріальної та моральної шкоди, виплати власникам майнових сертифікатів; одноразова грошова допомога солдату строкової служби, звільненому в запас; доходи від здачі пляшок і металобрухту; призові виплати членам домогосподарств за участь у спортивних змаганнях (призерам змагань); сума грошей, що виплачується члену домогосподарства при влаштуванні на роботу після закінчення навчального закладу тощо.</p>

<p>HY170G/ HY170N</p>	<p>Вартість товарів, вироблена для власного споживання - це вартість харчових продуктів та напоїв, вироблених та спожитих у межах одного домогосподарства. Цей показник необхідно розраховувати як ринкову вартість вироблених товарів, за виключенням витрат, понесених у процесі виробництва. Вартість харчових продуктів та напоїв необхідно включати, якщо вони є значним елементом доходу на національному рівні або вони становлять значний елемент доходу певної групи домогосподарств. Не включаються до вартості товарів, вироблених для власного споживання:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ вартість послуг домогосподарств, ▪ будь-яке виробництво на продаж та будь-які вилучення з комерційної діяльності самозайнятої особи (ці значення включаються до "Валового грошового прибутку або втрат від індивідуальної трудової діяльності" (у тому числі роялті) (PY050G)); ▪ інші продукти, крім харчових продуктів та напоїв, що можуть використовуватися домогосподарствами для власного споживання (наприклад, деревина). <p>Чиста вартість товарів, вироблених для власного споживання, відповідає елементам валового доходу, проте відраховуються податок та внески на соціальне страхування або обидва.</p> <p>Вартість товарів, вироблених для власного споживання, включає вартість усіх товарів, вироблених та спожитих у межах одного домогосподарства. Будь-які домогосподарства можуть здійснювати таке виробництво без їх віднесення до неінкорпорованих підприємств, проте будь-яке виробництво на продаж уключено до PY050 (G)/(PY050N).</p> <p>Цей елемент має включати, наприклад, вартість картоплі, вирощеної на сімейному городі та спожитої домогосподарством, а не вартість будь-якої картоплі, що продається (або надається) сусідам. Вартість будь-яких продажів необхідно віднести до грошового доходу від індивідуальної трудової діяльності. Будь-які подарунки є трансфертами між домогосподарствами в натуральній формі, а тому</p>	<p>Вартість спожитої продукції, отриманої з особистого підсобного господарства та від самозаготівель –</p> <p>це вартість спожитих харчових продуктів та напоїв, вироблених в особистому підсобному господарстві домогосподарства та отриманих від самозаготівель. При розрахунку цієї статті доходу виключаються поточні матеріальні витрати на виробництво продукції, отриманої з особистого підсобного господарства (витрати на насіння, посадковий матеріал, добрива, сільськогосподарський реманент, паливо, мастильні матеріали, худобу, птицю та бджіл, корми та медикаменти для худоби та птиці, на оплату транспортних, сільськогосподарських та інших послуг тощо). До цього показника також уключається вартість отриманих продуктів харчування, алкогольних напоїв та тютюнових виробів, подарованих родичами та іншими особами, а також вартість спожитих продуктів, отриманих у порядку самозаготівель. Оцінка спожитих натуральних надходжень здійснюється за середніми цінами купівлі відповідних товарів у звітному періоді.</p> <p>Відмінність з EU-SILC: до складу цього показника включені, крім вартості спожитих харчових продуктів та напоїв, вироблених в особистому підсобному господарстві домогосподарства, також вартість продукції, отриманої з особистого підсобного господарства, що була подарована родичам та іншим особам, а також оцінка вартості продукції, отриманої від самозаготівель.</p>
---------------------------	---	--

	<p>їх не слід урахувати у складі доходів відповідно до вимог ЄС щодо обстеження EU-SILC.</p> <p>Для обчислення вартості товарів, вироблених для власного споживання, респондентів просять надати інформацію про кількість спожитих товарів кожного виду. На підставі отриманих даних та відповідних ринкових цін розраховують вартість спожитих товарів. У випадку, коли вартість товарів, вироблених для власного споживання, не становить вагомій частини доходу домогосподарств країни, збирати та обліковувати цей показник не потрібно. Важливість цього елемента країни мають оцінювати на об'єктивній та емпіричній основі, використовуючи, наприклад, результати обстеження бюджетів домогосподарств (HBS) або національні рахунки.</p>	
	<p>Рівень особистого доходу кожної особи, яка входить до складу домогосподарства</p> <p>Дохід працівника визначається як загальна сума винагороди у готівковій або в натуральній формі, що її виплачує роботодавець за виконану працівником роботу впродовж звітного періоду.</p> <p>"Валовий" означає, що податки та соціальні внески не були утримані. Якщо "валове" значення отримується зі значення "нетто", необхідно також заповнити відповідну "нетто" змінну. Якщо збираються "брутто" і "нетто" значення змінних, обидві необхідно реєструвати.</p> <p>Дохід працівника розподіляється на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - валовий дохід працівника готівкою або засобами, близькими до готівкових (PY010G); - валовий неготівковий дохід працівника (PY020G); - внески працівників на соціальне страхування (PY030G). 	
<p>PY010G/ PY010N</p>	<p>Дохід працівників у грошовій формі або у засобах, близьких до грошових -</p> <p>це грошова частина компенсації, що сплачується роботодавцем працівнику готівкою. Показник уключає вартість будь-яких соціальних внесків та податків на дохід, що їх сплачує працівник або</p>	<p>Оплата праці -</p> <p>це заробітна плата, премії, інші винагороди, виплати і допомоги, отримані за основним і додатковими місцями роботи як у готівковій (винагороди за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці за тарифними ставками (окладами), відрядними розцінками</p>

<p>роботодавець від імені працівника до соціальних фондів або податкових органів.</p> <p>Валовий дохід працівника готівкою або в засобах, близьких до грошових, уключає такі складові:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ заробітну плату, що сплачується готівкою за відпрацьований час або за виконану роботу на основній, другій або непостійній роботі; ▪ винагороду за невідпрацьований час (наприклад, відпускні); ▪ підвищену ставку оплати за понаднормовий час; ▪ винагороду, що сплачується директорам підприємств, зареєстрованих як юридична особа; ▪ відрядну оплату; ▪ виплати за виховання дітей, які знаходяться під опікою (суми грошей, які виплачуються сім'ям за виховання дітей-сиріт. Ці діти проживають у сім'ї, а не у виховних установах, але не мають правового статусу "дітей сім'ї"); ▪ комісійні, "чайові" та грошові подяки; ▪ додаткові виплати (наприклад, тринадцяту зарплату); ▪ участь у прибутках та бонуси готівкою; ▪ додаткові платежі залежно від продуктивності; ▪ допомогу, що виплачується за роботу у віддалених районах (розглядається як складова умов роботи); • оплату витрат на перевезення на роботу та з неї; • допомогу на весілля; • додаткові виплати роботодавців своїм працівникам або колишнім працівникам та іншим правомочним особам у доповнення до виплат у зв'язку із захворюванням, інвалідністю, декретною відпусткою або у зв'язку із втратою годувальника із соціальних фондів, коли такі виплати не можна визначити окремо та чітко як соціальні пільги (у випадку, якщо ці виплати можна ідентифікувати, їх необхідно включити до відповідних змінних, що описують відповідні допомоги та пільги); • виплати роботодавців працівникам замість заробітної плати через соціальні фонди у випадку захворювання, інвалідності або декретної 	<p>робітників і посадовими окладами керівників, фахівців, технічних службовців, уключаючи в повному обсязі внутрішнє сумісництво, надбавки та доплати до тарифних ставок (окладів, посадових окладів) у розмірах, передбачених чинним законодавством, премії та винагороди, у тому числі за вислугу років, що мають систематичний характер, незалежно від джерел фінансування, оплату за невідпрацьований час, винагороди та заохочення, що здійснюються раз на рік або мають одноразовий характер тощо), так і у неготівковій формі (наприклад, заробіток (частина заробітку), отримана в натуральній формі, оплата або дотації на харчування працівників, у тому числі в їдальнях, буфетах, профілакторіях; оплата за утримання дітей працівників у дошкільних закладах; вартість путівок працівникам і членам їхніх сімей на лікування та відпочинок, екскурсії або суми компенсацій, видані замість путівок за рахунок коштів підприємства; вартість проїзних квитків, які персонально розподіляються між працівниками, та відшкодування працівникам вартості проїзду транспортом загального користування; інші виплати, що мають індивідуальний характер (оплата квартири та найманого житла, гуртожитків, товарів, продуктових замовлень, абонементів у групи здоров'я, передплати на газети та журнали, протезування, використання службового автомобіля тощо)).</p> <p>Відмінність з EU-SILC:</p> <p>- до складу цього показника включені виплати лікарняних із фондів соціального страхування, відшкодування витрат, пов'язаних з роботою, наприклад, витрати на проживання або захисний одяг, а</p>
--	--

	<p>відпустки, якщо такі виплати не можна окремо та чітко визначити як соціальну допомогу.</p> <p>Не відносяться до такого доходу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відшкодування роботодавцем витрат, пов'язаних із роботою (наприклад, відрядження); • компенсації працівникам при звільненні та припиненні трудових відносин перед досягненням працівником пенсійного віку для певного виду роботи та допомога з безробіття (їх уключено до "допомоги з безробіття" (PY090G)); • відшкодування витрат, пов'язаних виключно з роботою, наприклад, витрати на проживання або захисний одяг; • одноразові виплати при досягненні пенсійного віку (включено до "допомоги у зв'язку із похилим віком" (PY100G)); • профспілкова допомога страйкарям; • внески роботодавців на соціальне страхування. <p>Чистий дохід працівника готівкою або засобами, близькими до готівкових (PY010N): Чистий дохід відповідає валовому доходу, проте відраховуються податок на доходи фізичних осіб або внески на соціальне страхування, або обидва.</p>	<p>також заробіток (частина заробітку), отриманий у натуральній формі;</p> <p>- цей показник обраховується лише у "чистому" вимірі, оскільки не включає вартість будь-яких соціальних внесків та податків на доходи фізичних осіб, що їх сплачує працівник або роботодавець від імені працівника до соціальних фондів або податкових органів.</p>
<p>PY020G/ PY020N</p>	<p>Дохід працівника у неготівковій формі - це частина доходу в негрошовій формі, що може надаватися роботодавцем працівникам безоплатно або за зниженою ціною в складі пакета при працевлаштуванні. Якщо певні товари або послуги надаються одночасно для приватного та службового використання, то приватне використання необхідно оцінити як пропорцію від загального використання та застосувати до загального значення.</p> <p>Цей вид особистого доходу включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> • службовий автомобіль та пов'язані з ним витрати (наприклад, безкоштовне пальне, страхування автомобіля, податки та збори залежно від обставин), надані для приватного використання або для приватного та службового використання; 	

- безкоштовне або субсидоване харчування, ваучери на сніданки;
- відшкодування або виплати витрат, пов'язаних із житлом (наприклад, газ, електрика, вода, телефон, рахунки за стаціонарний або мобільний телефон);
- інші товари та послуги, надані роботодавцем безкоштовно або за зниженою ціною своїм працівникам, якщо вони є значним елементом доходу на національному рівні або становлять значний елемент доходу певних груп домогосподарств;
- вартість товарів та послуг, наданих безкоштовно, обчислюється за ринковими цінами цих товарів та послуг;
- вартість товарів та послуг, наданих за зниженою ціною, обчислюється як різниця між ринковою ціною та сплаченою працівником сумою.

Щоб не переоцінити користь, отриману від наданих роботодавцем товарів, наприклад ноутбука та телефону, доцільно ринкову ціну придбання продукту поділити на 3 або 4 (якщо припустити, що 3 або 4 роки є "тривалістю життя" телефону або ноутбука). Для більш дорогих товарів, наприклад трактора або газонокосарки, необхідно передбачити ділення на більш велике число, наприклад на 10, що відповідає "тривалості життя" в 10 років. Доцільно використовувати різну "тривалість життя" для різних категорій товарів.

Не відноситься до такого доходу вартість:

- надання роботодавцем певних товарів та послуг, якщо вони потрібні працівникам лише для виконання своїх робочих обов'язків;
- послуг із проживання на робочому місці, якими не можуть скористатися домогосподарства, до яких належать працівники;
- засобів розміщення, що надаються безкоштовно або за зниженою орендною ставкою як друге місце проживання домогосподарства;
- допомоги, що виплачується працівникам для придбання інструментів, обладнання одягу тощо, необхідних виключно або переважно для роботи;
- спеціальних харчування або напоїв, необхідних унаслідок виняткових робочих умов;

	<ul style="list-style-type: none"> • товарів та послуг, що надаються працівникам у місці виконання роботи або необхідних у зв'язку із характером роботи (наприклад, вартість необхідного для роботи медичного огляду). <p>Чистий дохід працівника у неготівковій формі (PY020N): чистий дохід відповідає валовому доходу, проте відраховуються податок на доходи фізичних осіб або внески на соціальне страхування, або обидва.</p>	
PY021	<p>Службовий автомобіль - це вартісна оцінка користі, яку отримує респондент від використання службового автомобіля для власних потреб. Для оцінювання складової доходу "службовий автомобіль" Євростатом рекомендується використовувати прямі й непрямі підходи.</p> <p><u>Прямі підходи:</u></p> <p>- <i>Індивідуальна оцінка користі від використання службового автомобіля, визначена для цілей оподаткування.</i></p> <p>За цим методом безпосередньо у респондента запитується, чи використовує він для власних потреб службовий автомобіль, і якщо використовує, то просять повідомити суму користі, яка повідомляється для цілей оподаткування. За відсутності відповіді на це запитання слід скористатися альтернативними, зокрема непрямыми, методами оцінювання.</p> <p>Недоліки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • можливі суттєві похибки внаслідок відсутності даних або похибок у відповідях, а також через неповне охоплення (небажання осіб повідомляти про такі випадки); • метод повністю залежить від системи оподаткування в країні. <p>- <i>Накладні витрати на утримання службового автомобіля.</i></p> <p>Цей метод оцінювання зазначеного показника рекомендовано застосовувати, коли пільга надається у формі регулярної (наприклад, щомісячно) грошової допомоги разом зі звичайною заробітною платою. У цьому випадку прямий підхід з точки зору оцінювання додаткового доходу, визначеного для цілей оподаткування, є єдиним</p>	

можливим підходом. Пільга в такій формі могла бути вже врахованою в доході, отриманому від роботи. Тому необхідно під час опитування уточнити це, щоб уникнути подвійного обліку.

Непрямі підходи або методи моделювання

Непрямі методи полягають в отриманні та застосуванні для оцінювання інформації про характеристики службового автомобіля. Ці дані потім використовуються для визначення "користі", що її отримує респондент від використання службового автомобіля, за одиницю часу (наприклад, протягом року). В основному існує два методи:

- *Оцінювання з використанням правил системи оподаткування.*

Цей метод полягає у застосуванні для оцінки правил, визначених у системі оподаткування, що існує в державі. Відмінністю від прямого методу є те, що інформація щодо відповідних податків отримується не від індивідуальних респондентів, а збирається на макrorівні за межами обстеження, тобто цей підхід не пов'язаний зі збільшенням навантаження на респондентів.

Недоліки:

- проблеми порівнянності між країнами;
- суттєва залежність від податкових правил у країні.

- *Оцінювання на основі накопичених заощаджень.*

Метод полягає в оцінюванні доходу від використання службового автомобіля в приватних цілях з точки зору суми, що її респондент мав би сплатити протягом звітного періоду, щоб отримати ту саму користь, що й від використання власного автомобіля.

За цим методом "користь" розраховується як сума амортизації протягом звітного періоду капітальної вартості автомобіля та покриття роботодавцем інших витрат, що їх зазвичай несе власник свого власного автомобіля. Зокрема, роботодавець може сплачувати страхування автомобіля, вартість технічного обслуговування та капітального ремонту, проте, як правило, виключає паливо та інші експлуатаційні витрати.

Переваги:

- метод не залежить від податкових правил у країні;

- порівнянність залежить від різниці цін на ідентичні автомобілі у країнах (що є правомірним для аналізу, оскільки відображає відмінності, зумовлені ринковими умовами, отже, і відмінності у вартості отриманої "користі").

Недоліки:

- складність створення моделі зниження ринкової ціни автомобіля з часом, тобто "графіка" амортизації;
- потребує кодифікації "вручну" марок, моделей автомобілей для порівнянь з даними зовнішніх джерел.

Рекомендації щодо розрахунку "графіка" амортизації.

Ціна придбання - ціна продажу в X

Амортизація = $\frac{\quad}{X}$,

де X = середній вік службового автомобіля.

Замість ціни продажу можна використати залишкову вартість лізингу зі строком договору X років.

Марка, модель, рік випуску та інші характеристики автомобіля можна використати для розрахунку "ціни придбання" та "ціни продажу". Ці характеристики можна отримати в обстеженні. Ціна за прейскурантом або рекомендована виробником роздрібна ціна (RRP) доступна для широкого діапазону нових автомобілів. Ціна за прейскурантом має включати ПДВ та збір за першу реєстрацію автомобіля.

Для розрахунку "середнього віку службового автомобіля" можна використати зовнішню інформацію від підприємств. Якщо ця інформація відсутня, необхідно врахувати середній вік автомобіля, який дорівнює 5 рокам.

Альтернативним методом для оцінювання користі від використання службового автомобіля у приватних цілях з точки зору суми, що її мав би сплатити респондент протягом звітного періоду, щоб отримати ту саму вигоду, що й від використання власного автомобіля, може бути річна вартість оренди подібного автомобіля впродовж X років. Цю суму можна отримати із зовнішніх джерел (компаній з прокату автомобілів).

	<p>Під час оцінювання шляхом імпутації відповідної вартості необхідно врахувати, чи включено до розрахунків деякі пов'язані витрати (відшкодування збитків, страхування тощо).</p> <p>Оцінка користі, отриманої від використання службового автомобіля в приватних цілях, також залежить від ступеня, в якому передбачається його використовувати протягом зазначеного періоду. Ступінь використання визначається <i>тривалістю використання</i> впродовж звітнього періоду та <i>інтенсивністю використання</i> протягом цього періоду.</p> <p><i>Тривалість використання</i> - кількість місяців упродовж звітнього року, протягом яких службовим автомобілем користувалися у приватних цілях. Моделі дають можливість оцінити "користь за одиницю часу (рік)", яку необхідно помножити на тривалість використання, щоб отримати суму пільги, дійсно отриману протягом звітнього періоду.</p> <p><i>Інтенсивністю використання</i> - це співвідношення між використанням службового автомобіля у приватних цілях та загальним використанням автомобіля та/або пробіг під час використання автомобіля у приватних цілях.</p> <p>Методика розрахунку змінної EU-SILC PY021 "Службовий автомобіль" із застосуванням непрямого методу оцінювання наведена у додатку 3.</p>	
PY030G, PY031G	<p>Внески роботодавців на соціальне страхування Додаткові внески роботодавців на соціальне страхування</p> <p><i>Внески роботодавців на соціальне страхування</i> - це виплати, здійснені роботодавцями страховикам упродовж звітнього періоду на користь своїх працівників (до фондів соціального страхування та у приватні фонди), що включають обов'язкові за законом, традиційні та передбачені трудовими договорами внески на страхування від соціальних ризиків. Зокрема, це внески роботодавців:</p> <ul style="list-style-type: none"> • до приватних пенсійних фондів; • до приватних фондів медичного страхування; • до фондів страхування життя; 	-

	<ul style="list-style-type: none"> • до інших схем страхування (наприклад, від інвалідності); • до державних фондів страхування (соціального страхування) (у тому числі податки на заробітну плату, що стягуються в цілях соціального страхування). <p>Існують два види внесків роботодавців на соціальне страхування:</p> <ul style="list-style-type: none"> • встановлені законом/обов'язкові внески, до яких відносяться традиційні встановлені законом внески до програм пенсійного забезпечення по старості, медичне страхування, у випадку безробіття ... Ці внески є типовими для більшості зайнятих осіб та можуть бути відраховані із зарплат, отриманих відповідно до опублікованих правил; • додаткові внески роботодавців на основі договірних або спеціальних галузевих домовленостей. Ці внески є більш різноманітними, обмежуються певними працівниками та залежать від галузі та розміру підприємства/компанії. Типовими прикладами є внески до приватних програм пенсійного забезпечення, додаткове медичне страхування та строкове страхування життя. Важливість цього виду внесків видається обмеженою в більшості країн, у деяких вони не існують, проте цей тип внесків, ймовірно буде швидко поширюватися в майбутньому в міру реформування системи соціального страхування. <p>У випадку, коли країна планує збирати відомості про додаткові (необов'язкові) внески, змінна PY030G обліковує загальні внески (обов'язкові + додаткові), а нова змінна PY031G обліковує додаткову частину, що передбачає певну гнучкість при здійсненні порівняльного аналізу наборів даних.</p>	
PY035G/ PY035N	<p>Внески до індивідуальних приватних програм пенсійного забезпечення -</p> <p>це внески за полісами пенсійного страхування, що їх окремі домогосподарства здійснюють за власною ініціативою та для власної користі, незалежно від їх роботодавців або уряду та за межами будь-яких програм соціального страхування.</p>	<p>Купівля акцій, сертифікатів, валюти, вклади до банків тощо -</p> <p>заощаджені грошові суми та суми, витрачені домогосподарством на придбання акцій, сертифікатів, валюти, на вклади до банків, а також суми внесків до недержавних пенсійних фондів.</p>

	<p>Ці внески доповнюють регулярні пенсії з індивідуальних приватних програм пенсійного забезпечення (крім тих, що відносяться до ESSPROS) (PY080G) у зв'язку із похилим віком, у зв'язку із втратою годувальника, захворюванням, інвалідністю та безробіттям.</p> <p>Програми, внески до яких необхідно врахувати по цій позиції, є програмами "іншого страхування" (за винятком програм страхування життя). Такі страхові поліси, що ними володіють домогосподарства, можуть покривати ті самі ризики або потреби, що й програми соціального страхування, але відрізняються тим, що сплачуються домогосподарствами з власної ініціативи та для власної користі, незалежно від роботодавців або уряду.</p>	<p>Відмінність з EU-SILC: до складу цього показника включено як заощаджені грошові суми та суми, витрачені домогосподарством на придбання акцій, сертифікатів, валюти, на вклади до банків, так і суми внесків до недержавних пенсійних фондів.</p> <p>Зміст статистичного формуляра Форма № 5-УЖД дозволяє виокремлювати показник, аналогічний передбаченому в EU-SILC.</p>
<p>PY050G/ PY050N</p>	<p>Грошові прибутки або втрати від індивідуальної трудової діяльності</p> <p>Дохід від індивідуальної трудової діяльності визначається як дохід, отриманий фізичними особами впродовж звітного періоду для себе або членів своєї сім'ї в результаті їх поточної або колишньої участі у здійсненні індивідуальної трудової діяльності. Індивідуальна трудова діяльність охоплює такі види робіт, де винагорода прямо залежить від прибутків (або потенціалу отримання прибутків), отриманих від вироблених товарів та наданих послуг (коли власне споживання вважається частиною прибутку). Самозайнята особа приймає операційні рішення, що впливають на підприємство, або делегує прийняття таких рішень, зберігаючи відповідальність за благополуччя підприємства. (У цьому контексті «підприємство» означає індивідуальну трудову діяльність.) Винагорода за хобі вважається роботою на себе.</p> <p>Дохід від індивідуальної трудової діяльності розбивається на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • валові грошові прибутки або втрати від індивідуальної трудової діяльності (у тому числі роялті) (PY050G); • вартість товарів, вироблених для власного споживання (HY170G). <p>Валові грошові прибутки або втрати від індивідуальної трудової діяльності (у тому числі роялті) (PY050G) включають:</p>	<p>Доходи від підприємницької діяльності та самозайнятості – особисті доходи від підприємницької, фермерської та самостійної господарської діяльності громадян (тобто без урахування видатків, пов'язаних з цією діяльністю).</p> <p>Ураховується розмір доходу, який було спрямовано до бюджету домогосподарства, тобто яку зарплату підприємець або особа, яка займалася самостійною трудовою діяльністю, виплачували собі.</p> <p>Доходи від продажу сільськогосподарської продукції, виробленої в особистому підсобному господарстві та отриманої домогосподарством у порядку самозаготівель.</p> <p>Опис двох показників відповідає визначенню одного показника в EU-SILC.</p>

- чистий операційний дохід або втрати, що нараховуються працюючим власникам або партнерам у неінкорпорованих підприємствах, за відрахуванням відсотків на бізнес-кредити;
- роялті, отримані за твори, винаходи тощо, що не включаються до прибутку/витрат неінкорпорованих підприємств;
- доходи від орендної плати за офісні будівлі, транспортні засоби, обладнання тощо, що не включаються до прибутку/витрат неінкорпорованих підприємств, після відрахування пов'язаних витрат, наприклад відсотків, на пов'язані з цим кредити, поточний ремонт та обслуговування, а також страхові витрати.

До цього типу доходів не відносяться:

- винагорода директорів, зароблена власниками інкорпорованих підприємств (включається до змінної "Валовий дохід працівника у грошовій формі або засобах, близьких до грошових" (PY010G));
- дивіденди, що сплачуються інкорпорованими підприємствами (включаються до змінної "Відсотки, дивіденди, прибуток від капітальних інвестицій в неінкорпороване підприємство" (HY090G));
- прибуток від капіталу, інвестованого в неінкорпороване підприємство, в якому особа не працює («пасивний компаньйон») (включається до змінної "Відсотки, дивіденди, прибуток від капітальних інвестицій в неінкорпороване підприємство" (HY090G));
- плата за оренду землі та надходження від мешканців та квартирантів (включаються до змінної "Дохід від здачі в оренду майна або земельної ділянки" (HY040G));
- орендна плата за помешкання, що не включається до прибутку/витрат неінкорпорованих підприємств (включається до змінної "Дохід від здачі в оренду майна або земельної ділянки" (HY040G)).

На практиці, якщо самозайнята особа готує річну фінансову звітність для цілей оподаткування, валові доходи/втрати обчислюються як чистий операційний дохід/витрати, відображені в податковому обліку за останній 12-місячний період, перед вирахуванням податків на доходи фізичних осіб та внесків на обов'язкове соціальне страхування.

За відсутності річної бухгалтерської звітності для цілей оподаткування альтернативним підходом для вимірювання доходу від індивідуальної трудової діяльності є збір відомостей про грошові суми (та товари), що вилучаються з бізнесу для особистого користування (для споживання або заощадження, у тому числі ринкова вартість товарів, вироблених або придбаних для бізнесу, проте взяті для особистого використання).

Чисті грошові доходи або втрати від індивідуальної трудової діяльності (у тому числі роялті) (PY050N) відповідають елементам валового доходу, проте відраховуються податок та внески на соціальне страхування або обидва.

Роялті - це дохід від індивідуальної трудової діяльності, оскільки він є доходом особи, що володіє правами на ліцензійні виплати за витрачені зусилля.

Рекомендації щодо визначення самозайнятих осіб для цілей EU-SILC, опрацьовані на основі рекомендацій МОП, містять огляд основних відмінностей між самозайнятою особою та найманим працівником.

Різниця визначається:

- характером економічних ризиків, що їх беруть на себе зазначені особи;
- режимом винагороди;
- типом повноважень у частині трудових відносин;
- типом повноважень респондента в частині контролю та керівництва.

Зведена таблиця відмінностей

	Працівник	Самозайнята особа
Економічний ризик	Відсутність (або малий обсяг) капітальних інвестицій	Має капітальні інвестиції (необов'язкова умова, наприклад, професійна практика)
Режим винагороди	Заробітна плата залежить від кількості відпрацьованих годин або виробленої продукції	Прибуток, сума залежно від обсягів продажу продукції або надання послуг

	Тип повноважень 1 (автономія)	Наявність прямих або уявних трудових контрактів/договорів	Відсутність такого контракту або договору	
	Тип повноважень 2 (контроль)	Відсутність або дуже незначне право голосу в прийнятті рішення щодо ринків, масштабів діяльності та фінансів	Остаточне рішення щодо ринків, масштабу діяльності та фінансів	
PY080G/ PY080N	<p>Пенсії, що виплачуються з індивідуальних приватних програм пенсійного забезпечення - це регулярні пенсії (крім тих, що входять до ESSPROS), отримані впродовж звітного періоду у вигляді відсоткового або дивідендного доходу від індивідуальних приватних страхових програм, тобто повністю організованих схем, де внески здійснюються на розсуд вкладника незалежно від його роботодавця або уряду. Ця змінна включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пенсії у зв'язку із похилим віком, у зв'язку із втратою годувальника, у випадку захворювання, інвалідності та безробіття, отримані як відсотки або дивіденди з індивідуальних приватних програм пенсійного забезпечення. <p>До цього типу доходів не відносяться:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пенсії, що виплачуються за рахунок обов'язкових державних програм пенсійного забезпечення; • пенсії, що виплачуються за рахунок обов'язкових програм пенсійного забезпечення роботодавця. <p>Чисті регулярні пенсії, що виплачуються з індивідуальних приватних програм пенсійного забезпечення, відповідають елементам валового доходу, проте відраховуються податок та внески на соціальне страхування або обидва.</p>			<p>Пенсії - усі види трудових і соціальних пенсій: за віком, за інвалідністю, у зв'язку з втратою годувальника, соціальні, військовослужбовцям та інші.</p> <p>Відмінність з EU-SILC: до складу цього показника включено як пенсії, що виплачуються з державних фондів, так і з інших джерел, у т.ч. з недержавних пенсійних фондів.</p>
PY090G/ PY090N	<p>Виплати по безробіттю Виплати по безробіттю включають такі види виплат, що:</p> <ul style="list-style-type: none"> • замінюють повністю або частково втрачений працівником дохід через втрату оплачуваної роботи; 			<p>Допомога по безробіттю - це допомога, яку отримують непрацюючі громадяни працездатного віку, які мають статус безробітних (зарєстровані в державній службі зайнятості).</p>

<ul style="list-style-type: none"> • забезпечують мінімально необхідний для життя (або кращий/більший) дохід для осіб, що виходять або повторно виходять на ринок труда; • компенсують втрату доходу через часткове безробіття; • замінюють частково або повністю втрачений дохід літнього працівника, який залишає оплачувану роботу перед досягненням пенсійного віку через скорочення роботодавцем робочих місць з економічних причин; • роблять свій внесок до витрат на навчання або перепідготовку осіб, які шукають роботу; • допомагають безробітним особам покривати витрати на проїзд або переїзд з метою отримання роботи. <p>До цих виплат включаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> • допомога по повному безробіттю - це допомога, що компенсує втрату заробітку, коли працездатна та готова для роботи особа, у тому числі безробітна до цього особа, нездатна знайти підходящу роботу; • допомога по частковому безробіттю - це допомога, що компенсує втрату заробітної плати внаслідок формальних короткострокових домовленостей щодо роботи та/або переривчастого графіка роботи, незалежно від їх причин (економічний спад або уповільнення, поломка обладнання, кліматичні причини, нещасні випадки тощо), та коли трудові відносини між роботодавцем та працівником тривають; • достроковий вихід на пенсію з причин ситуації на ринку праці - це періодичні виплати літнім працівникам, які виходять на пенсію перед досягненням законодавчо визначеного пенсійного віку через безробіття або скорочення робочих місць унаслідок таких економічних заходів, як реструктуризація промислового сектору або підприємства. Ці виплати зазвичай припиняються, коли бенефіціар набуває право на пенсію у зв'язку із похилим віком; • допомога на професійне навчання - це виплати із фондів соціального страхування або державних установ цільовим групам осіб із числа робочої сили, які беруть участь у програмах навчання, призначених для підвищення їх придатності до працевлаштування; 	<p>Відмінність з EU-SILC: до складу цього показника не включені одноразові виплати по скороченню штатів, реорганізації чи ліквідації підприємства.</p>
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • допомога по соціальній мобільності та на переїзд до нового місця проживання - це виплати фондів із соціального страхування або державних установ безробітним особам, щоб сприяти їм у переїзді до іншої місцевості або у зміні професії з метою пошуку або отримання нової роботи; • компенсації працівникам при звільненні та припиненні трудових відносин - це допомоги, що компенсують працівникам втрату зайнятості перед досягненням звичайного пенсійного віку для певної роботи; • компенсація у випадку скорочення робочої сили - це грошові суми, що виплачуються працівникам, звільненим не із власної вини, а з вини підприємства, що припиняє або скорочує свою діяльність; • інші грошові допомоги - це інша фінансова допомога, особливо платежі на користь осіб, які є безробітними тривалий час. <p>До виплат по безробіттю не відносяться:</p> <ul style="list-style-type: none"> • допомога сім'ям, що сплачується на утримуваних дітей (входить до "Виплат сім'ям/дітям" (HY050G)). 	
<p>PY100G/ PY100N</p>	<p>Виплати у зв'язку із похилим віком</p> <p>Функція "Похилий вік" означає надання соціального захисту від ризиків, пов'язаних зі старістю, втратою доходу, неадекватним доходом, нездатністю обслуговувати себе, зниженням участі у соціальному житті тощо. Допомога у зв'язку із похилим віком охоплює допомогу, що замінює дохід, коли особа йде з ринку праці або гарантує певний дохід, коли особа досягла встановленого віку.</p> <p>До цієї групи виплат включаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пенсія у зв'язку із похилим віком - це періодичні виплати, призначені для підтримки доходу бенефіціара після його виходу на пенсію з оплачуваної роботи по досягненню законодавчо встановленого пенсійного віку або для доповнення доходу літніх осіб; • пенсія по очікуванню виходу на пенсію по старості - це періодичні виплати, призначені для підтримання доходу бенефіціарів, які виходять на пенсію перед досягненням пенсійного віку, визначені у відповідній програмі або порівняній програмі. Ці виплати можуть здійснюватися з або без зменшення звичайної пенсії; 	<p>Пенсії -</p> <p>усі види трудових і соціальних пенсій: за віком, за інвалідністю, у зв'язку з втратою годувальника, соціальні, військовослужбовцям та інші.</p> <p>Відмінність з EU-SILC: до складу цього показника включено всі види пенсій, але не включені одноразові виплати по досягненню встановленого пенсійного віку, а також допомоги по догляду за особами похилого віку.</p> <p>Зміст статистичного формуляра Форма № 5-УЖД дозволяє виокремити показник, аналогічний передбаченому в EU-SILC, який включає пенсії за віком:</p> <ul style="list-style-type: none"> • на пільгових умовах; • інвалідам, учасникам війни, сім'ям загиблих (померлих) військовослужбовців та осіб

	<ul style="list-style-type: none"> • пенсія по частковому виходу на пенсію - це періодичні виплати частини повної пенсії літнім працівникам, які продовжують працювати, але меншу кількість робочих годин або для яких дохід від професійної діяльності є меншим певного визначеного максимального розміру; • допомога по догляду - це допомога, що виплачується літнім особам, які потребують частої або постійної допомоги, щоб допомогти їм покрити додаткові витрати на догляд, що вони його потребують у літньому віці (крім медичної допомоги), якщо допомога не є відшкодуванням сертифікованих витрат; • допомога по інвалідності у грошовій формі, що сплачується по досягненню встановленого пенсійного віку; • одноразові виплати по досягненню встановленого пенсійного віку; • інші допомоги у грошовій формі - це інші періодичні та одноразові допомоги, що сплачуються після виходу на пенсію або по старості, наприклад грошові суми, що сплачуються особам, які не повністю відповідають вимогам для періодичних пенсій по старості або які були учасниками програм, призначених забезпечувати лише суми накопичень по досягненню пенсійного віку. <p>До виплат у зв'язку із похилим віком не відносяться:</p> <ul style="list-style-type: none"> • допомога сім'ям, що сплачується на утримуваних дітей (входить до "Виплати сім'ям/дітям" (HY050G)); • допомога, що виплачується у випадку дострокового виходу на пенсію через ситуацію на ринку праці або у випадку зниження працездатності (входять до "Виплат по безробіттю" (PY090G) або до "Виплат по інвалідності" (PY130G)) відповідно; • виплати, що виплачуються літнім особам, які потребують частої або постійної допомоги, щоб допомогти їм покрити додаткові витрати на догляд, що вони його потребують у літньому віці, якщо допомога не є відшкодуванням сертифікованих витрат. 	<p>начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • багатодітним матерям і матерям інвалідів з дитинства; • окремим категоріям громадян; • надбавки до пенсії за віком.
PY110G/ PY110N	<p>Виплати у зв'язку із втратою годувальника - це допомога, що забезпечує тимчасовий або постійний дохід особам, які не досягли пенсійного віку, проте втратили чоловіка або жінку,</p>	<p>Пенсії -</p>

<p>партнера або близьких родичів, які зазвичай були основним годувальником бенефіціара.</p> <p>Особами, які втратили годувальників та мають право на отримання допомоги, можуть бути (колишні) чоловік та дружина померлої особи, його або її діти, правнуки, батьки або інші родичі. У певних випадках допомога також може сплачуватися певним особам поза сім'єю.</p> <p>Виплати у зв'язку із втратою годувальника зазвичай надаються на основі набутого права, тобто права, що спочатку належить іншій особі, смерть якої є умовою для надання допомоги.</p> <p>До цих виплат включаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пенсія у випадку втрати годувальника - періодичні виплати особам, права яких впливають із їх відносин із померлою особою, застрахованою в рамках певної програми (вдови, вдівці, сироти та подібні) (навіть після досягнення встановленого пенсійного віку); • допомога на випадок смерті - одноразова виплата особі, право якої впливає із її відносин із померлою особою (вдови, вдівці, сироти та подібні особи); • інші допомоги у грошовій формі - інші періодичні або одноразові виплати, що здійснюються на підставі похідного права тих, хто залишився в живих. <p>До виплат у зв'язку із втратою годувальника не включаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> • допомога сім'ям, що сплачується на утримуваних дітей (входить до "Виплат сім'ям/дітям" (HY050G)); • витрати на поховання; • додаткові виплати роботодавців іншим правомочним особам за рахунок програм соціального страхування на додаток до допомоги у випадку втрати годувальника, коли такі виплати не можна окремо та чітко ідентифікувати як соціальну пільгу (ці виплати включаються до "Доходу працівників у грошовій формі або у засобах, близьких до грошових" (PY010G)). <p>Періодичні виплати особам, право яких впливає із їх відносин з особою, померлою під час війни, включено до PY110G. Допомога у зв'язку із втратою годувальника, що сплачується по досягненню</p>	<p>усі види трудових і соціальних пенсій: за віком, за інвалідністю, у зв'язку з втратою годувальника, соціальні, військовослужбовцям та інші.</p> <p>Відмінність з EU-SILC: до складу цього показника включено всі види пенсій.</p> <p>Зміст статистичного формуляра Форма № 5-УЖД дозволяє виокремити показник, аналогічний передбаченому в EU-SILC, який уключає пенсії у зв'язку із втратою годувальника. Право на пенсію в разі втрати годувальника мають непрацездатні члени сім'ї померлого годувальника, які були на його утриманні. При цьому дітям пенсії призначаються незалежно від того, чи були вони на утриманні годувальника. Вихованці, учні, студенти, курсанти мають право на пенсію в разі втрати годувальника до закінчення навчальних закладів, але не довше ніж до досягнення ними 23-річного віку.</p>
--	--

	визначеного пенсійного віку, включається до "Допомоги у зв'язку із похилим віком" (PY100G.)	
PY120G/ PY120N	<p>Виплати у випадку захворювання - це виплати у грошовій формі, що замінюють повністю або частково втрату доходів упродовж тимчасової втрати працездатності через захворювання або травми.</p> <p>Ці виплати включають:</p> <ul style="list-style-type: none"> • оплачуваний лікарняний - це фіксовані або пов'язані з доходом виплати, призначені для компенсування застрахованій особі повністю або частково втрати доходів, зумовленої тимчасовою непрацездатністю через захворювання або травму. Ці виплати можуть здійснюватися з автономних програм соціального страхування, а також надаватися роботодавцем у формі продовження виплати заробітної плати впродовж захворювання; • оплачуваний лікарняний у випадку захворювання або травми утримуваної дитини; • інші допомоги у грошовій формі: різні виплати застрахованим особам у зв'язку із захворюванням або травмою. <p>До цієї групи виплат не включаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> • допомога у грошовій формі, що замінює втрату доходів упродовж тимчасової втрати працездатності у випадку вагітності (цю допомогу включено до "Допомоги сім'ям/дітям"(HY050G)); • допомога у грошовій формі, що замінює втрату доходів упродовж тимчасової втрати працездатності у випадку інвалідності (цю допомогу включено до "Допомога по інвалідності" (PY130G)); • виплати роботодавців працівникам замість заробітної плати через програми соціального страхування у випадку втрати працездатності через захворювання, якщо такі виплати не можна окремо та чітко визначити як соціальну допомогу (ці виплати включаються до "Доходу працівників у грошовій формі або у засобах, близьких до грошових" (PY010G)); • додаткові виплати роботодавців працівникам за рахунок соціальних фондів на додаток до допомоги у випадку захворювання, коли такі виплати не можна окремо та чітко ідентифікувати як соціальну пільгу 	<p>Оплата праці – заробітна плата, премії, інші винагороди, виплати, компенсації і допомоги, отримані за основним і додатковими місцями роботи як у грошовій, так і в натуральній формах оплати (за виключенням податку на доходи фізичних осіб та інших утримань відповідно до чинного законодавства).</p> <p>Відмінність з EU-SILC: до складу цього показника включено всі складові заробітної плати, у т.ч. розміри виплат у випадку відсутності на роботі у зв'язку із тимчасовою втратою працездатності через захворювання.</p>

	(ці виплати включаються до "Доходу працівників у грошовій формі або у засобах, близьких до грошових"(PY010G)).	
PY130G/ PY130N	<p>Виплати по інвалідності - це виплати, що забезпечують дохід особи, яка не досягла визначеного пенсійного віку, здатність якої працювати та заробляти порушено вище мінімального рівня, встановленого законодавством, через фізичні або психічні вади. Інвалідністю є повна або часткова нездатність займатися підприємницькою діяльністю або вести нормальне життя через фізичні або психічні дефекти, які, ймовірно, можуть бути постійними або тривати довше мінімально встановленого періоду.</p> <p>Цей вид виплат уключає:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пенсію по інвалідності - періодичні виплати, призначені для підтримки доходу будь-якої особи, яка не досягла пенсійного віку та страждає на інвалідність, яка погіршує його або її здатність працювати або заробляти вище мінімального встановленого законодавством рівня; • виплати у зв'язку з достроковим виходом на пенсію у випадку зниження працездатності - періодичні виплати літнім працівникам, які йдуть на пенсію перед досягненням визначеного пенсійного віку внаслідок зниженої працездатності. Ці пенсії зазвичай припиняються, коли бенефіціар набуває право на пенсію по старості; • допомогу по догляду - допомога, що виплачується літнім особам, які потребують часткої або постійної допомоги, щоб допомогти їм покрити додаткові витрати на догляд, пов'язані з їх інвалідністю (крім медичного догляду). Ця допомога не має бути відшкодуванням сертифікованих витрат; • допомогу для економічної інтеграції інвалідів - виплати інвалідам, які здійснюють діяльність, адаптовану до їх умов зазвичай у майстерні для інвалідів або під час проходження професійного навчання; • допомогу по інвалідності для дітей з обмеженими можливостями незалежно від того, чи вони є утриманцями; 	<p>Пенсії - усі види трудових і соціальних пенсій: за віком, за інвалідністю, у зв'язку з втратою годувальника, соціальні, військовослужбовцям та інші.</p> <p>Пенсії по інвалідності призначаються в разі настання інвалідності, що спричинила повну або часткову втрату здоров'я, внаслідок:</p> <ol style="list-style-type: none"> а) трудового каліцтва або професійного захворювання; б) загального захворювання (у тому числі каліцтва, не пов'язаного з роботою, інвалідності з дитинства). <p>Відмінність з EU-SILC: до складу цього показника включено всі види пенсій, але не включено допомогу по догляду за інвалідами.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • інші допомоги у грошовій формі - періодичні та одноразові виплати, що не відносяться до зазначених вище груп, наприклад нерегулярні підтримки малозабезпечених тощо. <p>До цієї групи виплат не включаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> • допомоги, що сплачуються для заміни повністю або частково доходу впродовж тимчасової непрацездатності через захворювання або травму (ці допомоги включаються до "Допомоги у випадку захворювання" (PY120G)); • допомога на сім'ю, що сплачується реципієнту допомоги з інвалідності (ці допомоги включаються до "допомога сім'ям/дітям" (HY050G)); • допомоги, що сплачуються утриманцям інвалідів, наприклад пенсії (ці допомоги включаються до "допомоги у зв'язку із втратою годувальника" (PY110G)); • допомоги, що відшкодовують підтверджені витрати; • грошова допомога у зв'язку із інвалідністю, що сплачується після досягнення стандартного пенсійного віку (ці допомоги включаються до "Виплат у зв'язку із похилим віком" (PY100G)); • виплати роботодавців працівникам або колишнім працівникам замість заробітної плати через соціальні фонди у випадку інвалідності, якщо такі виплати не можна окремо та чітко визначити як соціальну допомогу (ці виплати включаються до «Валового доходу працівника у готівковій формі або близькій до готівкової» (PY010G)); • додаткові виплати роботодавців працівникам або колишнім працівникам за рахунок соціальних фондів на додаток до допомоги у випадку інвалідності, коли такі виплати не можна окремо та чітко ідентифікувати як соціальну пільгу (ці виплати включаються до «Валового доходу працівника у готівковій формі або близькій до готівкової» (PY010G)).	
--	--	--

PY140G/ PY140N	<p>Виплати, пов'язані з отриманням освіти - це гранти, стипендії та інша допомога на отримання освіти, що її отримують студенти.</p>	<p>Стипендії – усі види стипендій, які виплачуються учням професійно-технічних навчальних закладів, студентам, які навчаються з відривом від виробництва у вищих та середніх спеціальних навчальних закладах, уключаючи стипендії, які виплачуються підприємствами та організаціями, стипендії та інші виплати аспірантам, ординаторам.</p> <p>Опис показника відповідає визначенню в EU-SILC.</p>
PY200G	<p>Валовий місячний зарібок найманих працівників - це місячна сума, отримана працівником за основним місцем роботи, перед відрахуванням податків та внесків на соціальне страхування. Цей показник уключає звичайний оплачений, понаднормовий час, "чайові" та комісії, проте виключає дохід від інвестицій в активи, заощадження, акцій та частки участі. Якщо особа отримує як складову заріботної плати додаткові виплати (13-ту або 14-ту місячну заріботну плату) або виплати, наприклад відпускні, бонуси, ці виплати необхідно враховувати на щомісячній основі. Необхідно врахувати лише грошові доходи. Цей показник застосовується для країн, у яких немає інших джерел отримання даних про суму заріботної плати</p>	-
		<p>Крім того, до показника загального доходу домогосподарства включено такі позиції:</p> <p>Пільги безготівкові на оплату товарів та послуг з охорони здоров'я, туристичних послуг, путівок на бази відпочинку тощо – частина вартості путівки на лікування, оздоровлення та відпочинок, туристично-екскурсійних турів, оплачена підприємством, організацією, органом соціального захисту тощо; сума пільг на оплату ліків, вітамінів, інших аптекарських</p>

		<p>товарів, медичних послуг (у тому числі стоматологічних послуг, проведення обстежень та отримання процедур, лікування в стаціонарі тощо).</p> <p>Грошова оцінка допомоги від родичів та інших осіб продовольчими товарами - вартісна оцінка допомоги від родичів та інших осіб продовольчими товарами, яка здійснюється за середніми цінами купівлі відповідних товарів у регіоні у звітному періоді.</p> <p>Інші грошові допомоги - допомога сім'ям осіб, які загинули при виконанні службових обов'язків, допомога на поховання, всі види допомог від місцевої влади, допомога по догляду за інвалідами, особами похилого віку; грошові компенсаційні виплати за невикористане право на санаторно-курортне лікування, за пільговий проїзд окремих категорій громадян тощо.</p> <p>Пільги безготівкові на оплату транспорту, зв'язку – сума пільг на проїзд у транспорті окремих категорій громадян та оплату послуг зв'язку.</p>
--	--	---

Додаток 3
 До Методики
 (у редакції наказу Державної
 служби статистики
 від 23.12.2019 № 433)

"Методика розрахунку змінної EU-SILC PY021 "Службовий автомобіль"

1. Розрахунок змінної EU-SILC PY021 "Службовий автомобіль" здійснюється із застосуванням непрямого методу оцінювання доходу від використання респондентом службового автомобіля в особистих цілях протягом звітного року на основі визначення вартості амортизації службового автомобіля з урахуванням тривалості та інтенсивності його використання, а також витрат роботодавця на паливо, витрачене респондентом для зазначених цілей.

2. Джерелами даних для проведення розрахунку змінної PY021 "Службовий автомобіль" є результати обстеження EU-SILC, дані статистики цін, рекламних та інтернет-видань.

3. Амортизація службового автомобіля за один рік визначається як відношення різниці між ціною придбання нового автомобіля марки, моделі та року випуску, що знаходиться в користуванні респондента, та залишковою вартістю лізингу, визначеною від ціни придбання нового автомобіля, до середнього терміну використання службового автомобіля:

$$A_p = \frac{C_n - B_3}{X} \quad (1)$$

де A_p – амортизація службового автомобіля за один рік;

C_n – ціна придбання службового автомобіля, яка дорівнює ціні нового автомобіля з характеристиками, отриманими за даними опитування респондента (марка, модель, рік випуску). Джерелом даних для визначення ціни службового автомобіля є дані статистики цін, рекламних та інтернет-видань. У разі відсутності ціни на конкретний автомобіль її можна скласти, зважаючи на ціни на подібні автомобілі;

B_3 – залишкова вартість лізингу, яка визначається на рівні 40% від ціни придбання службового автомобіля;

X – середній термін використання службового автомобіля, який дорівнює 10 рокам.

4. Амортизація службового автомобіля за один місяць (A_M) розраховується шляхом ділення амортизації службового автомобіля за один рік на 12 місяців:

$$A_M = \frac{A_p}{12} \quad (2)$$

5. Вартість амортизації службового автомобіля за період його використання в особистих цілях (умовна вартість амортизації) розраховується як добуток амортизації службового автомобіля за місяць та терміну використання респондентом службового автомобіля в особистих цілях:

$$A_{ум} = A_M \times T \quad (3)$$

- де $A_{ум}$ – умовна вартість амортизації службового автомобіля за період його використання в особистих цілях;
 T – термін використання службового автомобіля, який дорівнює кількості місяців упродовж звітнього року, протягом яких респондент користувався службовим автомобілем в особистих цілях. Визначається за даними опитування респондента.

6. Інтенсивність використання службового автомобіля в особистих цілях розраховується шляхом ділення кількості кілометрів, які респондент проїхав на службовому автомобілі в особистих цілях, на загальну кількість кілометрів, які респондент проїхав на службовому автомобілі протягом звітнього року. У випадку, коли респондент не може вказати точну кількість кілометрів, він надає оцінки кількості кілометрів, що проїхав у середньому за місяць у звітньому році:

$$I_n = \frac{K_{ос}}{K_з}, \quad (4)$$

- де I_n – інтенсивність використання службового автомобіля в особистих цілях;
 $K_{ос}$ – кількість/середньомісячна кількість кілометрів, які респондент проїхав на службовому автомобілі в особистих цілях протягом звітнього року. Визначається за результатами опитування респондента;
 $K_з$ – загальна/середньомісячна кількість кілометрів, які респондент проїхав на службовому автомобілі у звітньому році. Визначається за результатами опитування респондента.

7. Якщо роботодавець сплатив витрати на пальне, пов'язані з використанням респондентом службового автомобіля в особистих цілях, то змінна PY021 "Службовий автомобіль" (дохід респондента від використання службового автомобіля в особистих цілях) розраховується як сума добутку умовної вартості амортизації службового автомобіля за період його використання в особистих цілях та інтенсивності використання службового автомобіля в особистих цілях і вартості витрат роботодавця на пальне, яке використовувалося респондентом для службового автомобіля в особистих цілях:

$$PY021 = A_{ум} \times I_n + B_n \quad (5)$$

- де $PY021$ – дохід респондента від використання службового автомобіля в особистих цілях;
 B_n – вартість витрат роботодавця на пальне, яке використовувалося респондентом для службового

автомобіля в особистих цілях. Розрахунок вартості пального здійснюється з використанням характеристик службового автомобіля, ціни на пальне (за даними статистики цін) та кількості кілометрів, які респондент проїхав на службовому автомобілі в особистих цілях.

8. Якщо роботодавець не сплачував витрати на пальне, пов'язані з використанням респондентом службового автомобіля в особистих цілях, то РҮ021 "Службовий автомобіль" розраховується за формулою (5) без урахування другого доданка (B_n).